

Dr. Nemere Zoltán Óvoda
2855 Bokod Fő u. 47/A
OM: 202331

**Játékra épülő, komplex személyiségfejlesztő
pedagógiai program**

2019.

Tartalom

I.	Bevezető	3
1.	Bevezető gondolatok	3
2.	Helyzetkép	3
II.	Gyermekkép, óvodakép	8
	A gyermek személyiségfejlődését biztosító feladatok, tevékenységek	9
	Az óvodai nevelés célja	10
III.	Az óvodai nevelés feladatai	10
	Az egészséges életmód alakítása	10
	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	13
	Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	16
IV.	Az óvodai élet megszervezésének elvei	19
	Személyi feltételek	19
	Tárgyi feltételek	21
	Az óvodai élet megszervezése	22
1.	Napirend, hetirend	22
2.	Csoportok szervezése	24
3.	A csoportokban folyó nevelőmunka tervezése	25
4.	A fejlődés nyomon követése	26
5.	Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése	27
5.1.	Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	27
5.1.1.	Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése	28
5.1.2.	A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek	32
5.1.3.	Kiemelten tehetséges gyermek	33
5.1.4.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	34
6.	Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	35
7.	A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	35
8.	Gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	38
9.	Az egészségnevelés és környezeti nevelés elvei	39
10.	Kapcsolataink	54
6.	Az óvodai élet tevékenységformái	60

6.1. Játék.....	60
6.2. Verselés, mesélés.....	62
6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	64
6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	66
6.5. Mozgás	68
6.6. A külső világ tevékeny megismerése	70
6.7. Munka jellegű tevékenységek	73
6.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	74
7. Befejező gondolat.....	77
8. Legitimációs záradék.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
9. Törvényi háttér	78
10. Felhasznált irodalom	80
11. Melléklet.....	81

I. Bevezető

1. Bevezető gondolatok

Játékra épülő, komplex személyiségfejlesztő nevelési programunkkal, szakmai önállóságunkat megőrizve végezzük a nevelőmunkát.

Helyi nevelési programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és módszertani szabadságának érvényesülését. Valamennyi dolgozónk arra törekszik, hogy az óvodai nevelés során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása valósuljon meg, a gyermeki jogok, alapvető szabadságok tiszteletbentartása, megerősítése, és az egyenlő hozzáférés biztosítása mellett.

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.”

(Óvodai nevelés országos alapprogramja)

2. Helyzetkép

Óvodánk Bokod Község Önkormányzat fenntartósága alatt működik, melynek címe: 2855. Bokod, Hősök tere 6. telefonszáma: +36 (34) 490-151

Óvodánk adatai

Az intézmény neve:	Dr Nemere Zoltán Óvoda
Az intézmény címe>	2855. Bokod, Fő u. 47/A
Telefonszám, fax:	34/490-339
e-mail:	ovoda@bokod.hu
Csoportok száma :	4 vegyes életkorú csoport
OM azonosító:	202331

Az óvoda története

Intézményünk 1981-ben nyitotta meg kapuját, miután a község vezetése felismerte egy új óvoda felépítésének szükségességét a régi óvoda elavult infrastruktúrája, valamint a megnövekedett óvodáztatási igény miatt.

A két csoporttal, tágas kiszolgáló helyiségekkel, parkosított, nagy udvarral rendelkező óvoda egészen az ezredforduló elejéig működött ebben a formában.

A közoktatási intézmények fennmaradása, működtetésének gazdaságosabbá tétele számtalan változásra kényszerítette a fenntartókat.

2004-ben a gyermekek létszámának csökkenése miatt az akkori képviselő-testület úgy határozott, hogy a községben működő két óvodát integrálja.

Első ízben a két óvoda egy intézménnyé alakult, külön telephellyel.

Egy év múlva a lakótelepen véglegesen megszűnt az óvodai nevelés, az ott dolgozó alkalmazottak és gyermekek a kibővített, de még felújítás alatt álló Fő úti óvodába kerültek.

Egy csoportszobával, gyermeköltözővel, valamint egy tornaszobával és szertárral bővült az épület. melynek átadására 2006-ban került sor.

2006. szeptembertől létrejött Bokod-Szákszend Községi Önkormányzatok Közoktatási és Közművelődési Intézményfenntartó Társulása. Egy évig a szákszendi Kiskuckó Óvodával alkottunk közös intézményt Bokod-Szákszend Kistérségi Napközi Otthonos Óvoda formájában.

2007. szeptembertől újabb intézményátstrukturálás során a Bokod-Szákszend Kistérségi ÁMK intézményegysége lett óvodánk. Önálló intézményként 2013 szeptemberétől működünk.

2012-től viseli intézményünk Dr. Nemere Zoltán nevét. Ebben az évben Bokod polgármestere és a Magyar Olimpiai Akadémia képviselője aláírták azt az együttműködési szerződést, mellyel óvodánk az ország első olimpiai óvodája lett.

Névadónk, Dr, Nemere Zoltán kétszeres olimpiai bajnok, vívó, Bokod község szülötte. Tiszteletére minden évben megrendezzük ötkarikás napok programunkat, melynek egy napján ovi-olimpiát szervezünk. Ovi-olimpiánkra négyévente, a környező települések óvodásait is meghívjuk.

A névválasztás indokolja, és egyben kötelez is bennünket arra, hogy pedagógiai programunk egyik alappillére a mozgás legyen.

Intézményünk, (mint az ország egyetlen olimpiai óvodája) kiemelt feladatként törekszik arra, hogy az óvodai nevelés egészét átjárja a mozgás, mely nagymértékben alakítja a gyermekek pozitív személyiségjegyeit, valamint élményekben gazdag kihívást jelentő, örömteli játékos tapasztalatszerzést biztosít, alakítva ezzel a gyermekek mozgáshoz, sporthoz fűződő pozitív attitűdbázisát.

„Bármilyen gyermekközpontú nevelésnek vagyunk hívei, módszereink különböznek, nevelésünk kiindulópontja a gyermeki személyiség, és nevelésünk célja ennek kibontakoztatása...”

(Zsámboki Károlyné)

Miért is választottuk ezt a programot?

Hosszú évek tapasztalata indított minket arra, hogy programunk írásánál kiemelten foglalkozzunk a játék személyiségépítő szerepével.

Mindannyian tisztában vagyunk azzal, hogy az óvodáskorú gyermekek harmonikus fejlődésének alapja az elmélyült, nyugodt, zavartalan játék, mondhatni óvodai nevelésünk legfontosabb alappillére. Motivációja alapvetően belső készítés, amit kívülről irányítani, vezetni, vagy szabályozni nem lehet. Pont ezért szép, nehéz és naprakész felkészültséget igénylő feladat az óvodapedagógusok részéről, mert a gyermeki lélek legbelsőbb titkai észrevétlenül személyiségfejlesztésre adhatnak lehetőséget. A lehetőség minden gyereknél alkalmazható, feladatunk, hogy megtaláljuk a megfelelő időt, módszert, utat. Ez teszi lehetővé számunkra, hogy

programunkban felvállaljuk az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését. A módszer eredményessége nagyrészt azon múlik, hogy az olvasás-, írás-, számolás elsajátításához szükséges funkciókat akkor fejlesztjük, amikor a gyermekek erre a legfogékonyabbak, vagyis óvodás korban. Módszerünk alapja a gyermekek mozgás- testséma-, percepció-, verbális fejlesztése, ennek eszköze pedig a **mozgás és a játék**.

Pedagógiai programunkat az óvodák összevonása után dolgoztuk ki. Arra törekedtünk, hogy a két intézmény „helyi nevelési programjait” oly módon szerkesszük egybe, hogy megmaradjanak a jól működő, eredményes területek, kihagyásra, korrigálásra kerüljenek a gyengeségek, mely által egy működőképes stratégiai program szolgálta/szolgálja a felhasználókat.

Pedagógiai programunk több ízben is módosításra került (2010. 2013. 2016.) melyet elsősorban szervezeti, valamint törvényi változások indokoltak.

2018-ban a pedagógiai program nagyobb volumenű változtatására kerül sor, melyet a szervezeti egységben történő változások, az intézményben végbe menő innovációs folyamatok, az Óvodai nevelés országos alapprogramjában, és a nemzeti köznevelési törvényben történt módosítások, valamint és a tanfelügyeleti értékelés ajánlásai tettek szükségessé.

2019-ben, (a gyermeklétszám növekedése miatt), fenntartónk az intézmény átalakításával létrehozta az óvoda 4. csoportszobáját, valamint a csoportszobához tartozó gyermeköltözőt és gyermekmosdót. A változások miatt szükségessé vált a pedagógiai program módosítása, elsősorban a személyi és tárgyi feltételek változása miatt, de a nemzeti köznevelésről szóló CXC. törvény óvodát érintő módosítása miatt is.

Óvodánk jellemző jegyei:

- vegyes életkorú csoportok
- kötetlenség
- „szabad óvoda”, ahol érvényesül a gyermeki szabadság és az egyenlő hozzáférés
- madárdalos óvoda
- mozgásos életforma alapozása
- természet közelség, természetvédelem, környezetvédelem
- élet közelség
- önkiszolgáló feladatvégzés
- prevenciós, korrekciós fejlesztés
- zavartalan szabad játék

*„ Csináljon bármit, ami nyitogatja
szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.*

Ő azt hiszi, csak játszik.

De mi már tudjuk, mire megy ki a játék.

*Arra, hogy a világban otthonosan mozgó,
eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”*

(Varga Domokos)

II. Gyermekkép, óvodakép

Az óvodás gyermekek életkori sajátosságainak, érésének figyelembevételével törekszünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására. Érdeklődő, minden iránt fogékony, nyitott, boldog gyermekeket kívánunk nevelni.

Jövőképünk: a gyermek tudatos, cselekvő, befogadó és alkotó emberré válása a világ tevékeny megismerésével, az érzelmi és az értelmi fejlesztés megvalósításával.

Alapelvünket az inkluzív nevelés határozza meg, sokszínűsége, a sokféle igény kielégítésére törekszünk. Szükség szerint biztosítjuk a migráns gyermekek önazonosságának megőrzését, ápolását, erősítését.

A gyermekhez, mint egyedi, megismételhetetlen individuumhoz és szociális lényhez az egyéni szükségletek és különbségek ismeretében közelítünk. A gyermek személyiségének elfogadásával, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok maximális tiszteletben tartásával segítjük elő az egyéni képességek és készségek kibontakoztatását, a játék komplex, építő hatásával, biztosítva, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen óvodai nevelésben.

Óvodánk segítő, kiegészítő, hátránycsökkentő tevékenységekkel segíti a családi nevelést.

Valljuk és hiszünk abban, ha helyes életmód-mintát, értéket, életszemléletet, magatartás- és viselkedésmintát közvetítünk, ezek a gyermek személyiségébe beépülnek, és további életében majd önfejlesztő módon kamatoztatja, alakuló világképét pozitív irányba befolyásolja.

Gyermekképünk: önállóan gondolkodó, döntési és választási képességgel rendelkező, alkotó, kreatív, a világra nyitott ember, aki a különbözőségekkel természetes módon él együtt, korának megfelelő mértékben empátikus.

Céljaink: felkészíteni a gyermekeket a változó és fejlődő, demokratizálódó társadalomra, és arra, hogy őrizzék és továbbvigyék a humanista értékrendet, hogy kialakuljon rendszeres mozgásra, egészséges életmódra való igényük, környezettudatos magatartásuk, tudjanak alkalmazkodni a rohanó világhoz, hogy legyen önbizalmuk, belső erő tartalékuk és tartásuk.

A gyermek személyiségfejlődését biztosító feladatok, tevékenységek

A gyermekek személyisége folyamatosan fejlődik. A játék, a munka, a játékos tanulás, az egészséges életmód szokásainak elsajátítása, a mozgásszeretet, a gyermeket körülvevő felnőttek mintája mind elősegítik a gyermeki személyiség fejlődését. Éppen ezért törekszünk a tudatos tervezés, a helyes szokások, a társadalmi normák, értékek, a viselkedés és magatartási szokások példaértékű átadására. Az integráltan nevelt, sajátos nevelési igényű, tanulási és/vagy beilleszkedési zavaros gyermekeink differenciált fejlesztése kiemelten fontos. A szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, a szokásostól eltérő eljárásokat, kiegészítő pedagógiai szolgáltatásokat alkalmazunk. Az integrált nevelési forma pedagógiai értékei kiemelkedőek, hiszen a befogadó neveléssel, az egyenlő hozzáférés biztosításával a sajátos nevelési igényű, a hátrányos-, és halmozottan hátrányos, valamint a migráns gyermekek beilleszkedését, fejlődését biztosítja. Az együttnevelés során, a napi tevékenységekben, a játékokban spontán tanulnak a gyerekek. Az együttműködés, az együttjátékozás, a kommunikáció fejlődését, a különbözőség elfogadását, a segítségadást, a pozitív emberi értékek megjelenését eredményezik.

Az óvodai nevelés célja

Óvodánk nevelési célja, hogy minden, ránk bízott gyermeket, - saját képességeit figyelembe véve - nyitottabbá tegyünk a világra.

Közelebb hozzuk hozzá az általa is felfogható eseményeket és változásokat. Megalapozzuk a továbbfejlődésükhöz szükséges képességeket, és elindítsuk őket a szocializálódás rendkívül sok tapintatot és megértést igénylő útján.

Nevelőmunkánk célja továbbá, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön. Az egyéni fejlesztésnél abból indulunk ki, hogy elfogadjuk a gyermeket adott fejlettségi szintjén, és onnan fejlesztjük tovább. Célunk a gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődése, személyiségének teljes kibontakoztatása által az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése, az, hogy a gyermek vidám, kiegyensúlyozott legyen.

III. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az egészséges életmód alakítása

Az egészségnek az egyedi fejlődés minden szakaszában, a nevelési folyamat minden mozzanatában alapvető jelentősége van.

Az egészséges életmód alakításában a következőket biztosítjuk:

- *A gyermek gondozását, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítését.*
- *A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítését.*

- *A gyermek testi képességeinek fejlesztését.*
- *A gyermek egészségének védelmét, edzését, óvását, megőrzését.*
- *Az egészséges életmód, a testápolás, tisztálkodás, az étkezés, (különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését), a fogmosás, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítását*
- *A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet.*
- *A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítását, a környezettudatos magatartás megalapozását*
- *Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását*

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítva a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat.

A gyermek az alapvető szokásokat a szülői házból hozza, a közösségi szokásokat az óvoda nevelése alakítja ki. A szokásrendszerek kialakításánál a következetességre törekszünk, a szokásokat bemutatjuk, elmagyarázzuk, elsajátításában segítjük a gyerekeket.

Óvodánknak is megvan a saját gondozási szokásrendszere, (tudatos kézmosás, csapok elzárása, kéz szárazra törölése, fogmosás, helyes WC használat, kulturált étkezési szokások elsajátítása, önálló öltözködésre való törekvés), melyet a gyermek óvodába lépésétől kezdve fokozatosan próbálunk megtanítani,

gyakoroltatni. A gondozás folyamatában erősödik az óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek kapcsolat, az együttműködés a gondozást végző felnőttekkel és lehetőség nyílik a fejlesztésre is (pl.: testséma, anyanyelv...).

A testi nevelés magában foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás, természetes mozgásigény) kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét.

A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben. A sokféle mozgáslehetőség kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. (Ennek érdekében naponta végzünk különböző testmozgásokat, integrálva a tevékenységformákba, lehetőség szerint az udvaron).

A gyermekek egészséges táplálkozása érdekében, lehetőségeinkhez képest, a szülők bevonásával biztosítjuk az életkori sajátosságaiknak megfelelő minőségű és mennyiségű, változatos étrendet. (nyers gyümölcsök, zöldségek fogyasztása, változatos ebéd, reggeli, uzsonna).

A tevékenységekkel, élményekkel teli délelőtt után megteremtjük a nyugodt pihenés feltételeit. Az álomba ringató meséhez a gyerekek magukkal vihetik kedvenc játékukat, párnájukat.

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermekek egészségének megóvását, a rászorulókat korrekciós fejlesztését. Az egészségmegóvás érdekében rendszeres kapcsolatot tartunk speciális szakemberekkel – védőnő, óvodaorvos, fogorvos, Pedagógiai Szakszolgálat, Családsegítő- és Gyermejkölési Szolgálat.

Feladatunk:

- *Az óvodai életritmus és a családi életrend közelítésére való törekvés.*
- *Az értékelés, melynek módja: a helyes cselekedetek kiemelése dicsérettel. Az esetleges hiányosságok következményeinek értelmezése*

- *A gyermek edzettségének, fokozott mozgásigényének kielégítése, a mindennapos szabad mozgás biztosítása.*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- *Önálló legyen a tisztálkodásban, az öltözködésben, étkezésben és egyéb szükségleteinek kielégítésében*
- *Megfelelően használja az óvoda eszközeit, helyiségeit.*
- *Ismerje a kultúrált étkezés szokásait, ruházatának rendben tartási lehetőségeit, a rendetlenség megszüntetésének módját*
- *Segítsen a környezet tisztántartásában, a rendteremtésben, a kisebb társainak a különböző önellátásra irányuló tevékenységeiben*

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Céljaink:

- befogadó attitűddel, az érzelmi alapigények kielégítése - biztonságérzet, védettségérzet.
- Névadónk, Dr. Nemere Zoltán kétszeres olimpiai bajnok példaértékű sporttevékenységének megismertetésével a nemzeti identitástudat, a hazaszeret érzésének kialakítása, községünk hírnevének továbbvitele.
- Az olimpiai eszme kialakítása: a mozgásban való öröm, az erőfeszítés, a küzdés által, az egészséges életmód, életfelfogás, pozitív viselkedési minták alakítása.

Az óvodapedagógusok és valamennyi óvodai dolgozó megjelenése, viselkedése, kommunikációja, bánásmódja modell értékű a gyermek magatartásának, személyiségének alakulásában. Az érzelmileg kiegyensúlyozott légkörben, megfelelő pedagógiai attitűd mellett fejlődik a gyermek önkifejező és önérvényesítő képessége. Az óvodai norma- és szokásrendszerrel tudja elfogadni és tisztelni a különbözőségeket, ismeri meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a

nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, családhoz, szülőföldhöz való kötődés alapja. A gyermek környezete iránt érdeklődést mutasson, környezettudatos magatartást tanúsítson, más emberekhez is kötődjön.

Óvodapedagógusaink törekszenek speciális ismereteik bővítésére, melyekkel mind a lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, mind pedig a kiemelkedő képességű gyermekek nevelését is biztosítani tudják. Értékközvetítő szerepük tudatos. Szükség esetén megfelelő szakemberek (pl.: logopédus, gyógypedagógus, gyermekjóléti szakember) segítségét is igénybe veszik a sérült, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítése érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *Barátságos, derűs csoportlégkör alakítása és a kötődési hajlam erősítése*
- *Egymás közötti bizalom kiépítése (óvónő-gyerek, dajka-gyerek, gyerek-gyerek között).*
- *Biztonságérzet keltése, önkifejező, önérvényesítő törekvések biztosítása.*
- *Közös élményeken alapuló tevékenységek biztosítása, a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), valamint akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődése érdekében.*
- *Alá-, fölé- és mellérendeltségi helyzetek átélése, elfogadása.*
- *Egymás iránti tolerancia alakítása, különbözőségek elfogadása, tiszteletben tartása.*
- *Szokás- és normarendszer kialakítása.*
- *Ünnepeinkkel a családhoz, (anyák napja, apák napja) a keresztény kulturális értékekhez (Máron nap, Mikulás, karácsony, húsvét) nemzeti ünnepeinkkel, ötkarikás napok projektünkkel a szülőföldhöz való kötődés, nemzeti identitástudat erősítése.*

- *Az óvoda nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben;*
- *A gyermek értelmi-érzelmi szociális és erkölcsi állapotára hatékony megismerési technikákat alkalmaz, például megfigyelés (játék, viselkedés, beszéd), beszélgetés, gyermekrajz-elemzése, drámajáték...*
- *Speciális igényű gyermekek részére sajátos tevékenységek biztosítása, szükség esetén megfelelő szakemberrel.*

Az óvodáskorú gyermekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak.

A gyermek iránti szeretetnek abban kell megnyilvánulnia, hogy meglássuk és megérezzük, hogy mire van szüksége, igénye és ezt az igényt elégítsük ki. Az óvónőnek ismernie kell, és át kell éreznie a gyermekkor titkát, a nehezen értelmezhető jelzések értelmezését. A gyermek hibáira, tévedéseire a tanulási, fejlődési folyamat részeként tekint, és a gyermek egyéniségének megfelelően egyéni, segítő módon reagál. Pedagógiai optimizmusának alapja a gyermeki fejlődésbe vetett hit.

A gyermeknek éreznie kell, hogy nevelője vele van, megvédi nyugalmát.

A fentiek feltétele: a bizalom, családi hangulat, óvónők és más dolgozók pozitív, határozott mintaadása, közös élmények átélése.

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- *a gyerekek szeretnek óvodába járni, kötődnek társaikhoz, a felnőttekhez, ezt a kötődést szavakban, tettekben nyilvánítják ki*
- *a gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásainak betartása*
- *felnőtt felkérése nélkül is segítenek egymásnak*

- *konfliktushelyzeteiket egyre sikeresebben oldják meg*
- *érdeklődnek egymás iránt hiányzás esetén, óvodán kívül örömmel üdvözlik egymást*
- *szeretettel fogadják a csoportba érkező vendégeket*
- *értékelik saját tetteiket, az eléjük tárt magatartási példákat*
- *igényükké válik a tevékenységekben való részvétel, és együttműködés*

Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi fejlesztés célja: A beszélő környezettel az érthető, kifejező beszédképesség kialakítása, a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal a biztonságos önkifejezés megalapozása. Helyes mintaadással (javítgatás elkerülésével) az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *olyan szociális közeg biztosítása, ahol a gyerek kifejezi önmagát, kérdezni tud, véleménye van, válaszolni akar*
- *a gyermekek egyéni, és egymás közötti kommunikációjának tudatos ösztönzése*
- *az anyanyelv ismertetésén, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl, a változatos tevékenységeken keresztül a valós élet szerepköreinek elsajátítása játékos formában (vers, mese, bábjáték, dramatizálás, szituációs játék, történetek, helyzetjátékok)*
- *a beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet, szókincs, nem verbális jelzések felismerése, fejlesztése*
- *a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában*

Az anyanyelvi- kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka egészét, közvetítő elemként jelen van a nevelési folyamat legapróbb mozzanatában is. A beszédfejlődés optimális színtere a játék, mert oldott légköre a gyerekekben feloldja a beszédgátlást, ezért élénk kommunikatív kapcsolatba kerülnek egymással és a felnőttel. A jókedvű játékszituációkban újabb szavakkal, kifejezésekkel gazdagodik a gyerekek szókincse, fokozódik beszédkedvük, javul beszédértésük.

A család mellett az óvodapedagógus fejleszti legjobban a gyerekek kommunikációs képességét abban az életkorban, amikor a legfogékonyabbak. Mindez fokozott felelősséggel jár. Az óvodapedagógus beszéde mindig legyen nyelvtanilag helyes, egyszerű, de mégis kifejező. A gyermek szabad játékához, tevékenységéhez olyan barátságos, biztonságos környezetet biztosítson, mely elősegíti mind a gyermek-gyermek, mind pedig a felnőtt-gyermek kommunikációját.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- *a társas környezet segítségével megtanulja a hangok észlelését, helyes képzését, a szavak megértését*
- *a sokoldalúan biztosított tapasztalatszerzés és ismeretanyag által kedvező mértékben gyarapodik a gyermek szókincse, lehetősége nyílik a választékos beszédre*

Az értelmi fejlesztés célja: A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire alapozva kialakítani azokat a jártasságokat és készségeket, amelyek az egész életre való felkészítést szolgálják. A szociokulturális háttér figyelembe vételével az esetlegesen hiányzó tapasztalatok, valamint a meglévő ismeretek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben, cselekvéses tanulás útján.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *érdeklődés, kíváncsiság felébresztése, illetve fenntartása*
- *Ösztönző környezet biztosítása az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség) fejlesztése. a képzelet és a kreativitás fejlődése érdekében.*
- *Olyan módszerek, nevelési feladatok választása, mely megfelel a tevékenység céljainak, az életkori sajátosságoknak, továbbá elősegíti a csoport, illetve a gyermek, tanítási, tanulási eredményességét.*
- *Testi, lelki egészség egységének fejlesztése, megőrzése.*
- *Sokoldalú, közvetlen tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása és azok rendszerezése, cselekvéses tanulás által.*
- *Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés - a gyermekek fejlettségükről mért felmérés alapján történő tervezés, fejlesztés, ellenőrzés, értékelés. Az értékelés adja majd a következő időszak tervezésének alapját.*
- *„énkép” fejlesztése, testséma kialakulásának segítése*
- *önálló gondolkodásra nevelés, döntési képesség fejlesztése.*
- *Formaérezkelés, formaészlelés fejlesztése.*
- *Figyelemkoncentrációs tevékenységek biztosítása.*

A gyermek, ami iránt érdeklődik, azt igyekszik megismerni. Ezért változatos tevékenységeket, és olyan eszközöket kell biztosítani számára, melyekből tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő világról. A sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére. Az értelmi nevelés a gyermekek világképének alakulását is befolyásolja. Hatására tapasztalataik rendeződnek, pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük. Tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük.

Gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk. Képesé válnak problémák felismerésére és megoldására, önmaguk értékelésére; melynek elősegítésére a pedagógus, támogató pedagógiai módszereket alkalmaz.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- *a gyerekek értelmi képességeinek fejlődése (megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás)*
- *vegyen részt különböző tevékenységekben*
- *tudja figyelmét rövid ideig ugyanarra a tevékenységre összpontosítani*
- *rendelkezzék problémafelismerő és megoldó képességekkel*
- *törekedjen a végzett tevékenységek összefüggéseinek felfedezésére*
- *próbálja kifejezni a változások tartalmát szóban, rajzban*
- *segítséggel javítsa saját tévedéseit, ellenőrizze saját tevékenységeit*
- *ismereteit tudja alkalmazni a gyakorlatban is*
- *törekedjék az önértékelésre*

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

Óvodai nevelési programunk az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelési folyamatban. A gyermek utánzási hajlamából következően az óvodapedagógusnak kiemelt azonosulást indikáló szerepe van. Óvodáskorban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelő erők egyike. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Éppen ezért nagyon fontosnak tartjuk, hogy mit és hogyan mond, miként viselkedik, hogyan öltözködik. Különösen 3-4 éves gyermek számára meghatározó a pedagógus személyisége, hiszen kezdetben a gyermek

teljesen kritikátlanul, válogatás nélkül utánoz, kizárólag a szeretett és érzelmileg a hozzá legközelebb álló felnőtt kedvéért.

Munkánk során nagyon fontosnak tartjuk, hogy a dajka munkáját az óvodapedagógusával összehangolttá tegyük, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, megfelelő szinten tájékoztatjuk az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseit, módszereit illetően. Tudják, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport nevelését megvalósítani. Ennek érdekében a dajkákat is bevonjuk a heti tervezésbe ezzel is megsokszorozva a nevelő hatásokat. Amennyiben a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, vagy migráns gyermek érkezik az óvodába, az óvodapedagógusok és dajkák szorosan együttműködve teremtik meg a gyermek zökkenőmentes beilleszkedését és optimális fejlődését.

Az óvoda dolgozói	Jelenleg (fő)		A program megkívánta módosítás
Felsőfokú végzettségű, főállású óvodapedagógus	8		-
Pedagógiai munkát segítő főállású,	dajka	4	-
	pedagógiai asszisztens	1	
Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállásúak	1		-

Óvodapedagógusaink rendelkeznek: *fejlesztőpedagógusi, mozgásfejlesztő mozgásterápia, kommunikáció és mozgás részképeség-zavaros gyerekeknek, képzőművészeti és kézműves szakirányú végzettségekkel.*

Elvárásaink az óvodapedagógus felé:

- Gyermekeknél az érési különbség elfogadása.
- Gazdag módszertani kultúrával rendelkezzen, és alkalmazza azt a szociális és egyéni nevelés során egyaránt.
- Ismerje a csoportjába járó gyermekek családi hátterét, értse meg és ellensúlyozza a családi környezetből eredő kedvezőtlen, a gyermek fejlődését gátló tényezőket. Hátránykompenzáció érdekében tudatosan alkalmazza azokat a nevelői ráhatásokat, amelyek segítik a gyermeki önállóság, kezdeményzőkészség, aktivitás, kreativitás kibontakozását.

Elvárásaink a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak felé:

- Rugalmas, nyitott, pozitív életszemlélet
- Szeretetteljes, türelmes, halk, modellértékű magatartás;
- Ismerje az adott csoport szokás-szabályrendszerét, az óvodapedagógussal közösen alakítsák azt;
- Folyamatosan segítse az óvodapedagógusok irányítása mellett a helyes szokások alakítását / játék, viselkedés, gondozás, étkezés, munka./;
- Ismerje az intézmény pedagógiai dokumentumait, képezze magát, hogy erősödjenek, bővüljenek kompetenciái;
- Vegye figyelembe az egészséges életmód területén a gyermekek egyéni fejlettségét;
- Biztosítsa a higiénés feltételeket az óvoda külső és belső tereiben;

Tárgyi feltételek

Az objektív feltételek, mint az óvoda épülete, berendezései, az óvoda udvara, a gyermekeket körülvevő környezet adottak. (l. eszköz és felszerelés jegyzékben).

Csoportszobáink tágasak, világosak. A csoportban dolgozó óvónők elképzelését, ízlését tükrözik a berendezési tárgyak, dekoráció, a tér belső kialakítása.

Törekszünk a harmonikus csoportszoba megteremtésére, a természetes anyagok

felhasználására. Csoportjaink vegyes életkorú csoportok, ezért a játékok, fejlesztő eszközök beszerzésénél figyelembe vesszük mindhárom korosztály életkori sajátosságait. A csoportszobák berendezése lehetővé teszi a játékok biztonságos és könnyű hozzáférhetőségét. Törekszünk minél több olyan játékot beszerezni, mely a gyermekek kreativitását, esztétikai érzékét, fejlődését, fejlesztését elősegíti.

Az óvodai dolgozók megfelelő munkakörnyezete, (öltöző, mosdó, nevelői szoba, tárgyi eszközök) biztosított.

A szülők fogadására szülői értekezleten a csoportszobák, ünnepélyek alkalmával a tornaszoba, egyéb alkalmakkor a nevelői szoba ad lehetőséget.

Az óvodai élet megszervezése

1. Napirend, hetirend

A napirend, heti rend kialakításánál a helyi adottságokat, igényeket, lehetőségeket, hagyományokat vettük figyelembe.

Napirendünk folyamatos, így lehetőség van az elmélyült tevékenykedésre, megfelelő időt biztosítunk arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezzék.

A folyamatos napirend rugalmasságával lehetővé teszi, hogy a gyermekek egyéni tempó, teljesítőképesség, egyéni igény szerint végezzék tevékenységüket. A gyerekek döntenek el – természetesen egy időegységen belül – hogy mikor kezdenek el, mikor fejeznek be egy tevékenységet.

Napirend

J Á T É K	5.30-8.00	A korán érkező gyermekek pihenése, folyamatos felkelés, gyerekek érkezése (összevontan egy csoportba)
	8.00-11.30	Gyerekek érkezése (saját csoportjukba), folyamatos reggeli, tisztálkodás, játék. Párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, csoportos és egyéni foglalkozások, mozgás, játék, beszélgetés, öltözködés, udvari játék.
	11.30-12.30	Tisztálkodás, terítés, ebéd,
	12.30-13.00	Tisztálkodás, fogmosás, átöltözés pizsamára, mese, altató dal.
	13.00-15.00	Pihenés, alvás, $\frac{1}{2}$ - $\frac{3}{4}$ 3-tól folyamatos felkelés, játék.
	15.00-15.30	Folyamatos uzsonna, tisztálkodás, szabadon választott tevékenység, játék.
	15.30-16.30	Összevont csoportok. Szabad játék a csoportszobában, vagy az udvaron.

Az óvodai élet megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat, a napi élet szervezésénél figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

A *hetirend* nem naphoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy-egy környezeti téma, helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, jeles napok köré csoportosítva, azt körbejárva dolgozzuk fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző foglalkozási területeken keresztül.

Minden napos a mese, a vers, mondóka, ének, mozgás, fejlesztőjáték (mozgás- testséma-, percepció-, verbális), valamint a speciális (fejlesztő-, logopédia, gyógytestnevelés) foglalkozások egyéni és/vagy kiscsoportos formában a rászoruló gyermekeknek.

A heti- és a napirend megtervezésénél egyaránt a gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a különböző

fejlesztési feladatok, melyekhez megfelelő időt, helyet és eszközt biztosítunk, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet, és választhat a lehetőségek közül.

2. Csoportok szervezése

Az óvodai nevelés csak a nevelőtestület által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja. Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a közoktatási törvényben meghatározott létszámhatárok a nemek arányának figyelembevétele mellett az óvodapedagógusok és szülők véleménye alapján. Óvodánkban négy csoport működik. Csoportjaink mindegyike vegyes életkorú. Az osztatlan életkorú csoportokban a fejlődésbeli egyéni különbségek jobban láthatók, egyértelműbben észrevehetőek. Életszerűbb, családiasabb az ilyen összetétel, az új kicsik beilleszkedése - amely mindig a gyermek igénye, a szülő és az óvónő közös megállapodása szerint történik - hamarabb lezajlik, segítik a testvérek és a nagyobbak a kapcsolatteremtést. Lerövidül a beszoktatási idő, mert az újak egy kiépült szokásrendszerű csoportba kerülnek, látják, utánozhatják a nagyobbak tevékenységét, így hamarabb megtanulják az óvodai életet.

Egy csoportba kerülnek a testvérek. A nagyobb megéli az óvó, segítő szeretetet, a kicsi a biztonságot a nagyban, és mindketten az összetartozás érzését.

Osztatlan csoportokban megszűnik a korcsoportismétlés miatti csoportcsere, az esetleg nagycsoportot ismétlő gyerekek nem kerülnek új csoportba. Megteremtődnek az utánzás, modellkövetés feltételei, a gyerekek között eredményesebb a szociális tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése. A gyerekek

megtanulnak alkalmazkodni, viselkedni a heterogén életkorú közösségben, fokozódik empátiás képességük, természetesebben fogadják a különbözőséget.

Lényegesen csökken a konfliktusok száma, mert a más-más érettségi fokon álló gyerekek mintát adnak egymásnak a megegyezésre.

A gyerekeket a csoportban azonos jogok és kötelességek illetik meg. Nem zavarhatják egymást, nem lehetnek egymás terhére. A nagy segíthet a kicsinek, ha akar, - s hogy akarjon, erre motiválhat a nevelő funkcióját érvényesítő óvónő – de a segítség nem kötelező számára.

Óvodapedagógusaink fokozott empátiás képességgel rendelkeznek, hiszen egyszerre kell a 3-7, esetenként 2,5, éves gyermek érzésvilágába beleélni magukat. Törekcszenek az óvó, védő szeretet, az összetartozás érzésének erősítésére a gyerekek között.

3. A csoportokban folyó nevelőmunka tervezése

Minden nevelési évet az éves munkatervre építjük. Az óvodai élet tevékenységeinek megszervezésére éves tervet készítünk évszakos lebontásban. Ezt 2 hétre tervezve tovább bontjuk, megjelentetve a konkrét ismeretanyagot. Nevelési tervet félévente készítünk, értékelünk.

A gyermek fejlődése, fejlesztése érdekében megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységeket, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozásokat tervezünk és valósítunk meg. A gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készítjük fel. Óvodapedagógusaink élhetnek a kötött és kötetlen foglalkozási formával egyaránt. Mindkét esetben alapfeltétel az oldott légkör, a játékos, élményt adó tevékenység.

Kezdeményezett tevékenység esetén mindig ügyelünk arra, hogy a témakörhöz kapcsolódó tevékenységekből sorozatosan ne maradjon ki egy gyerek sem;

motiválásukra, aktivizálásukra folyamatosan és tudatosan törekszünk. Alkalmanként IKT eszközöket is használunk, mellyel elősegítjük a gyermek érdeklődésének felkeltését, önálló tapasztalatszerzésének, próbálkozásainak eredményességét, örömét. A kezdeményezett foglalkozási forma már önmagában differenciálást tesz lehetővé, hiszen a gyermek választ, differenciál saját képességei alapján.

Tervezőmunkánk során fokozottan figyelünk a gyengébb képességű (sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési és/vagy magatartászavaros) valamint a tehetséges gyermekek differenciált fejlesztésére.

Feladataink:

- *Alkalmazotti közösségünk minden tagja segíti a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, értékeli a gyermek minden eredményét, sikerét*
- *A gyermekekkel szembeni elvárásaink, nevelési célkitűzéseink igazodnak a gyermek egyéni képességeihez.*

4. A fejlődés nyomon követése

A gyermekek megismerését és fejlődésük nyomon követését intézményi szinten kidolgozott, helyi nevelési programunkra épített fejlettségmérő lapokkal mérjük. Minden ősszel ezen szempontsorok alapján jegyezzük fel az adott gyermek fejlettségi szintjét, majd ennek alapján határozzuk meg a fejlesztés tartalmát, menetét, módszereit, vagyis azt, hogy a gyermek csoportjában nagyobb odafigyeléssel fejleszthető-e, vagy egyéni, és/vagy kiscsoportos, fejlesztőpedagógus által végzett fejlesztésben részesüljön. Tavasszal, újból elvégezzük a fejlettséglapok segítségével a gyermek megfigyelését, mely alapján képet kapunk az év közben végzett munkáról, a gyermekek fejlődéséről. A szülők

tájékoztatása fogadó órákon, egyéni megbeszélések alkalmával, vagy írásban történik meg.

5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése

Intézményünk valamennyi óvodapedagógusától elvárt követelmény, hogy képes legyen felismerni a beilleszkedési tanulási és magatartási problémát, a sajátos nevelési igényt, a hátrányos helyzetet, valamint a tehetség ígérését mutató gyermeket. A gyermekek személyiségfejlődése érdekében segítséget kér az illetékes szakemberektől, azokkal együttműködve prevenciós korrekciós munkát folytat.

Óvodapedagógus feladata:

- *A beilleszkedési tanulási és magatartási problémával, a sajátos nevelési igénnyel küzdő, valamint a, hátrányos helyzetű, és a tehetséget mutató gyermek felismerése és azonosítása.*
- *Saját kompetencia határain belül a prevenció és a segítségnyújtás különböző formáinak alkalmazása. a mindennapi nevelő-oktató munka során.*
- *A gyermekekről készült diagnózist követően a gyermekek optimális fejlesztése, egyéni fejlesztési terv alapján.*

5.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

A sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, a kiemelten tehetséges, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek óvodai nevelése során az egyéni bánásmód elvét alkalmazva, a gyermekek egyéni fejlődési mutatóit, szakértői vélemények fejlesztési javaslatait

figyelembe véve, szükség esetén szakember bevonásával végezzük a gyermekek fejlesztését.

5.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése mindig gyógypedagógiai-, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslatára épül. A fejlesztés menetét, tartalmát óraadó gyógypedagógus végzi.

Meghatározó szempont a gyermek akadályozottságának jellege, súlyossága, a gyermek terhelhetősége. A gyermek egyes kiemelkedő tevékenységének felismerése, gondozása kiemelt feladat.

A sajátos nevelési igényű gyermekeknél is törekszünk általános célkitűzéseink megvalósítására. Ennek eléréséhez fontos tényező, hogy a gyermekben kialakuljon - sérülése arányában - alkalmazkodó képessége, akaratereje, megfelelő fokú önállósága. Ennek érdekében mindig annyi segítséget adunk, hogy saját erőit is mozgósítani kelljen a cél elérésében.

Az egész napos tevékenységek során folyamatosan figyelünk arra, hogy a kevésbé, vagy egyáltalán nem sérült funkciókat tudatosan fejlesszük, ezekkel bővítve a kompenzációs lehetőségeket. Fejlesztésükre egyéni fejlesztési terv készül. Alapító okiratunk korlátozott számban, (csoportonként 2-3 fő) írja elő a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztését.

Intézményünkben biztosítottak a gyógypedagógiai feltételek sajátos nevelési igényű gyermek számára (szükség esetén gyógypedagógus személyes, vagy közvetett irányításával):

- Integráció és inklúzió az óvodai nevelés területén
- Sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák megismerése, megválasztása, alkalmazása

- egyéni szükségleteknek megfelelő környezet, tárgyi feltételek (bútorok, segédeszközök) biztosítása
- a szakértői bizottság által javasolt pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátás biztosítása

Óvodapedagógus feladatai:

- Segédeszközök használatának elfogadtatása - használatra, megóvásra nevelés.
- Kompenzációs lehetőségekkel a nem, vagy kevésbé sérült funkciók fejlesztése.
- A kiemelkedő területek felismerése, (tehetségcsíra)
- Rugalmas napirend biztosítása
- A pedagógiai munkát segítők és a szülők megfelelő módon való tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadásáról
- A sérült gyermek családjával való együttműködés segítése
- Esélyegyenlőség biztosítása, hátránycsökkentő tevékenység

5.1.1.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

Mozgáskorlátozott gyerekeknél különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Feladataink:

- *Akadálymentes közlekedés biztosítása.*
- *A speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.*
- *Mozgáshoz szükséges eszközök biztosítása.*
- *Önállóságra nevelés, tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.*
- *Mozgásos tapasztalatszerzés, szocializáció biztosítása.*
- *Tanult mozgásformák következetes használatára nevelés.*

- *Speciális fejlesztés.*
- *Biztonságot nyújtó környezet biztosítása.*

5.1.1.2. Látássérült gyermek

A látássérült gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók.

Feladataink:

- *Önkiszolgálás megtanítása*
- *Tárgyak, azok helyének megismertetése, rend biztosítása. Biztonságos téri tájékozódás fejlesztése*
- *Higiéniás szokások elsajáttatása, gyakoroltatása.*
- *A közös tevékenységben, játékban való részvétel segítése.*
- *Közösséghez való alkalmazkodás segítése*
- *Viselkedési formák megtanítása, gyakorlása,*
- *Nagymozgások, fejlesztése, (mozgáskoordináció, mozgásbiztonság).*
- *Finommozgás fejlesztése*
- *Ép érzékszervek kiemelt fejlesztése*
- *Fizikai terhelhetőség korlátainak figyelembe vétele.*

5.1.1.3. Hallássérült gyermek

Hallássérült gyermek a hallássérülés fokától függően– siket, (súlyos fokban hallássérült) vagy - nagyothalló (kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült) lehet. Hallásveszteség miatt a beszéd hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek.

Feladataink:

- *A nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.*
- *Anyanyelvi fejlesztés az óvodai nevelés valamennyi területén.*
- *Hallás és a beszédértés fejlesztése.*

- *Kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése.*
- *Alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása.*
- *Aktív nyelvhasználat építése.*
- *Beszédértés, szókincs, szájról olvasási készség, érthető kiejtésre nevelés fejlesztése.*
- *A hangos beszéd aktív használatának építése.*
- *Grafomotoros készségfejlesztés és a diszfázia-prevenció.*

5.1.1.4. Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek fejlesztésének ideális lehetősége a nem fogyatékos óvodás gyermekekkel való együttnevelés.

Feladataink:

- *Kooperációs tevékenységek biztosítása*
- *Spontán tanulás.*
- *Sokoldalú élményszerzés, tapasztalatszerzés biztosítása a kortárs csoportban.*
- *Folyamatos gyógypedagógiai megsegítés.*

5.1.1.5. Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszédfogyatékos gyermek esetében az anyanyelv elsajátítása akadályozott. A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros beszédproblémája mellé megismerési nehézségek és viselkedés zavarok társulhatnak, melyek miatt a gyermek eltérően fejlődik.

Feladataink:

- *Beszédindítás, aktív szókincs bővítése.*
- *Beszédészlelés, beszédmegértés fejlesztése.*
- *Célzott anyanyelvi nevelés.*

- *Mozgás-ritmus-beszéd összerendezésének segítése.*
- *Kognitív képességek fejlesztése.*
- *Szeretetteljes, következetes nevelés.*

5.1.1.6. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Autizmus spektrum zavart mutató gyermek esetében a társas viselkedés, a kommunikáció, és a sajátos gondolkodási képességek területén fellépő károsodások okoznak eltérő viselkedési tüneteket. Háttérben idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul.

Feladataink:

- *Beilleszkedés elősegítése.*
- *Fokozott együttműködés a szülővel.*
- *Kommunikációs, kognitív, szociális rehabilitációs terápia alkalmazása*
- *Sokoldalú tevékenykedtetés, tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.*

5.1.2. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A probléma háttérben az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő - részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása áll.

Jellemző jegyek:

- Várakozásra, kiváráásra képtelen,
- Nehezen viseli a váratlan zajokat.
- Állandó keretek, szabályok igénye.

Feladataink:

- *Szakértői bizottsággal, a szülőkkel való való együttműködés.*
- *A részképességzavarok korrekciója, kompenzálása.*
- *A teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés megelőzése.*
- *Az iskolába lépéshez szükséges funkciók megalapozása.*
- *Rendszeres pozitív visszajelzések, a sikeres teljesítmények megerősítésével.*

5.1.3. Kiemelten tehetséges gyermek

Kiemelten tehetséges az a gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség, A különleges képességek megnyilvánulhatnak a mozgásban, szociális képességekben, művészeti adottságokban vagy átlagon felüli intellektusban. Ezeknek a gyerekeknek is sajátos igényeikhez mértén, tág cselekvési szabadságot biztosítunk. Sokféle, gazdag tapasztaltatás mellett nyitott, különféle megoldási lehetőségekkel rendelkező feladatokat adunk. Azon a területen, ahol tehetséget mutatnak, ösztönözzük a nagyobb teljesítményre, segítjük őket ott, ahol gyengébbek. A differenciálást csoporton belül, egyéni, vagy kiscsoportos formában végzik az óvodapedagógusok a gyermek egyéni fejlesztési terve alapján.

Amennyiben a gyermek igényli és szívesen végzi, lehetősége van a Pedagógiai Szakszolgálat által működtetett tehetséggondozásban részt venni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *Ismerjék meg a tehetség fogalmát, összetevőit, tartalmát.*

- *Ismerjék fel a csoportjukban a tehetségre utaló gyermeki megnyilvánulásokat.*
- *Hívja fel a szülők figyelmét a gyermek kiemelkedő képességeire.*
- *Személyi és tárgyi feltételek biztosítása a tehetséges területek kibontakoztatásához.*
- *Bátorító nevelés.*

5.1.4. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Községünkben kevés azon gyermekek száma, akik hátrányos helyzetben (HH), halmozottan hátrányos helyzetben (HHH) élnek. A HH gyermekek száma évek óta 5 fő alatti, míg HHH gyermeket nem, vagy nagyon csekély, (1-2 fő) számban regisztráltunk az elmúlt években. Ennek ellenére is fontos célunk a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek esélyeinek növelése, esélyegyenlőség megteremtése, valamint a hátránykompenzáció, melyet a prevenció, korrekció, és a differenciált fejlesztés segíti.

A folyamat egyik sikerkritériuma a szakemberekkel való együttműködés, gyermekvédelmi szakember, védőnő, szükség esetén fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus).

Óvodapedagógus feladatai:

- *Együttműködés a védőnővel a gyermekről és szociális helyzetének feltárásához.*
- *A gyermek érdeklődési körének feltárása.*
- *Egyéni szükségletek megismerése, fejlesztése. (Megfigyelés, beszélgetés).*
- *Fejlesztési terv készítése.*
- *Segítségadás a differenciálás folyamatában (fejlesztő játékban).*
- *A gyermek értékelése, önmagához mért fejlődése alapján.*

6. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A gyermekek, családjuk, valamint családi hátterük megismerése céljából minden óvodát kezdő gyermek esetében családlátogatást végzünk. A szociokulturális háttér feltárásában az óvoda védőnőjétől szerzett információk is segítik munkánkat.

A gyermekek szociális hátterének, alapvető szükségleteinek, szokás és szabályrendszerének megismerése, fontos tényezője hátránycsökkentő tevékenységeknek.

A óvodapedagógus feladatai:

- *Óvodai nevelés biztosítása három éves kortól.*
- *Befogadó attitűd*
- *Egyenlő bánásmód érvényesítése*
- *Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, az együttnevelés érdekében (Közös programok kialakítása).*
- *Anamnézis felvétele*
- *Differenciált fejlesztés a gyermek egyéni adottságainak és képességeinek figyelembe vételével.*
- *Szükség esetén speciális szakemberek bevonása, együttműködés a családsegítő szolgálat és a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel.*

7. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermekvédelmi munka minden óvodapedagógus feladata.

Az óvodai gyermekvédelem alapja a gyerekek személyiségének minél tökéletesebb megismerése. Ezen a területen nem elegendő a gyermek óvodai viselkedését megismerni, tájékozódni kell a gyermek óvodáskor előtti és óvodán kívüli életéről is. Ehhez az alábbiak segítik óvodapedagógusaink munkáját:

- Családlátogatás
- A gyermek személyiségi lapja
- A szülőkkel való beszélgetés, állandó kapcsolattartás
- Védőnővel és a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartás
- Gyermek személyiségének, játékának, viselkedésének megfigyelése

Minden óvodapedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése. A pedagógus köteles tiszteletben tartani a gyermek személyiségét, családja világnézetét, értékrendjét.

Migráns gyermekek esetében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését.

A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet leggyakoribb okai nevelési hiányosságokból, megromlott családi kapcsolatokból, egészségi, mentális állapotból, szűkös anyagi helyzetből, rossz lakáskörülményekből erednek.

Fontos, hogy az óvodapedagógusok felkészültek legyenek a problémák orvoslására. Elvárások az óvoda minden dolgozójától: tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség.

Kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógusok nevelő-fejlesztő munkájuk során mindig vegyék figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítsék tehetségük kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetükből való felzárkóztatásukban.

Amennyiben az óvodapedagógusok problémát észlelnek, megpróbálnak pedagógiai módszerekkel segíteni, valamint tájékoztatást adni az igénybe vehető, segélyekről, támogatási lehetőségekről a rászorult családoknak. Ebben is segít az óvodavezető és a gyerekvédelmi felelős, felvéve a kapcsolatot a helyi védőnővel és/vagy a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermekvédelem területén:

- *segítse elő a veszélyeztetett, a hátrányos és a halmozottan hátrányos gyermekek óvodába kerülését, rendszeres óvodába járását és jelezze az indokolatlan hiányzást az óvodavezetőnek*
- *ismerje meg a gyerekeket, a családokat minél jobban*
- *a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására készítsen tervet, és hajtsa azt végre*
- *szervezze meg a felzárkóztatást*
- *ismerje fel a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, ha szükséges, kérje ezekhez szakember segítségét*
- *hátránykompenzáció*
- *segítse elő, illetve valósítsa meg a tehetséggondozást*
- *segítse elő az integrált nevelést, a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelően*
- *segítse elő javaslatával a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást*
- *Esélyegyenlőség biztosítása*
- *Diszkriminációtól mentes nevelés biztosítása.*
- *minden rendelkezésre álló eszközzel segítse a gyermekek családban történő felnevelését*
- *a prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése*

Ahhoz, hogy a családok elfogadják az óvodapedagógus segítő támogatását, meg kell alapoznunk a jó kapcsolatot.

Az érintett szakemberekkel rendszeres a személyes kapcsolattartásunk: a védőnővel munkaterve szerint, a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival

legalább havonta találkzunk. Szükség esetén mindkét fél bármikor elérhető telefonon keresztül.

Az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős, segíti az óvónők felderítő munkáját, felveszik a kapcsolatot az illetékes szakemberekkel, nyilvántartásokat vezetnek, kapcsolatot tartanak a szülőkkel és a felettes szervekkel, intézik a segélyezéshez, étkezési támogatáshoz szükséges dokumentumok továbbítását, megőrzését.

A veszélyeztetettség, a hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetből adódó problémák korrekciója érdekében szeretetteljes óvodai légkör, aktív napi odafigyelés, egyéni bánásmód jellemzi a pedagógiai munkát.

8. Gyermekesélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Települési önkormányzatunk öt évre szóló, helyi esélyegyenlőségi programot készít, melyben helyzetelemzést készít, a hátrányos helyzetben élő társadalmi csoportokról, többek között a gyermekekről is.

Helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben határozza meg a feltárt problémák kezelését szolgáló intézkedéseket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *Az esélyegyenlőségi program megismerése.*
- *Az intézkedési tervben meghatározott feladatok megvalósítása.*
- *Az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósítását támogató nevelőmunka.*
- *Jogellenes elkülönítés megelőzése, illetve azzal szembeni fellépése.*
- *Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása.*
- *Óvodapedagógus és dajka empátikus és odafigyelő nevelése elősegíti az esélyegyenlőség megvalósulása érdekében.*

- *A felnőtt – gyermek és a gyermek – gyermek kapcsolatban a megértés, az elfogadás, szeretetteljes légkör megvalósítása.*

9. Az egészségnevelés és környezeti nevelés elvei

Egészségnevelés

A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el.

Az egészségfejlesztés célja, hogy az óvodánkba járó valamennyi gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, rendszerszerűen működő, egészségfejlesztő tevékenységekben.

A teljes körű egészségfejlesztés során a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre.

Az egészségfejlesztési program tartalma:

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,

- a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

Az egészséges táplálkozás

Óvodánkban a gyermekek gyakran - majdnem napi szinten - fogyasztanak gyümölcsöt és zöldségeket. Ezt szülők együttműködésével, támogatásával biztosítjuk.

A főzőkönyhával a változatos étrend érdekében a vezetők folyamatosan konzultálnak. A konyha, kérésre, orvosi igazolás alapján főz a táplálékallergiás gyermekekre is. A táplálékallergiás gyermek étele külön edényben érkezik.

A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük az étkeztetés során. Nem erőltetjük az ételt, de mindent kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is részt vesznek - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten –, és részesei étkezésük az önkiszolgálásnak.

Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet.

Feladataink:

- *Kulturált étkezési körülmények biztosítása.*
- *Óvodai napirend keretében az óvónők a dajkákkal együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.*
- *Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.*
- *Intenzív rágasra ösztönözni.*

- *Folyadék folyamatos biztosítása.*
- *Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.*
- *Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.*
- *Tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében),*
- *Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás).*
- *Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: zöldséges üzletet, kerteket látogatnak, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- *Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.*
- *Önállóan töltenek vizet a kancsóból.*
- *Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.*
- *Szívesen kóstolnak meg új ízeket.*
- *Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.*
- *Az óvodába nem hoznak szénsavas üdítőt, chips-et a gyermekeknek.*

Mindennapos testnevelés, testmozgás

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, mindennapi mozgás középpontjában is a sok mozgással járó játék áll

Állóképességük fejlesztése érdekében rendszeresen a hosszabb séták, kirándulások, napi szintű tevékenység a futás - egyéni igény szerinti mennyiségben – „óvoda-kör”.

Emellett hei egy alkalommal csoportszinten mozgásfoglalkozást is tartunk, amelyen olyan elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, amelyek sportági mozgásokból levezethetők, de elemi jellegüknel fogva már elveszítették sportági jellegüket.(mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás).

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy- és finommozgások fejlesztésére. Az egyensúlyérzék kialakítására speciális eszközöket is használunk. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást, ezért a szervezett tornafoglalkozások keretében prevenciós, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk.

Ezt kiegészíti óvodánkban a gyógytestnevelés is, melyet szakember tart a szűrővizsgálat után javasolt gyermekeknek.

Óvodánk a Magyar Olimpiai Akadémia által patronált intézmény, így kiemelt szerepe van a mozgásnak intézményünkben. Minden tavasszal Nemere Zoltán emlékére Oviolimpiát rendezünk, melyre négyévente a környező óvodák gyermekeit is várjuk. Az Oviolimpiát megelőzi egy projekthét, melynek fő eleme a mozgás, a sport - mindig más nézőpontból.

Ezen felül biztatjuk a szülőket a környezetünkben lévő egyéb mozgásos lehetőségek kihasználására: atlétika, labdarúgás, néptánc, úszás. Ezen

lehetőségekhez van, hogy óvodánk segítő személyt, vagy helyszínt biztosít az együttműködések keretében.

Feladataink:

- *A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló-és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.*
- *Oviolimpia, Nemere – hét szervezése, lebonyolítása.*
- *Családi, mozgásos, játékos délután szervezése.*
- *Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek. nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).*
- *A napi mozgástevékenységekhez a megfelelő eszközök biztosítása az udvaron is (kerékpárok, motorok, labdák, kosárlabda –karikák, futballkapuk...)*
- *A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.*
- *Irányított mozgásos játékokat szervezni mindhárom korosztálynak, legalább heti egy alkalommal.*
- *A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak).*
- *Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.*
- *Szülők bevonása a programba.*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- *Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.*
- *Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.*
- *Örömként élik meg a-közös (játékos, sportos) mozgást.*
- *Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük legyen összerendezett.*
- *Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.*
- *Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.*

A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésének feladata

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület.

Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak, vagy azt semmiképpen sem a gyerekek előtt, közvetlen velük való érintkezést megelőzően tegyék. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek.

Ajánlott tevékenységek:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is. *Fontos* az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása.
- Városi, falusi élmények megbeszélése.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről.
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek.
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan.

A bántalmazás és erőszak megelőzése

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt -bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Elsődleges feladatunk a bántalmazás és az erőszak megelőzése.

Feladataink:

- *Gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok ellátása.*
- *Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségéről.*
- *Közreműködés a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében. feltárásában, megszüntetésében.*

- *Együttműködés a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.*
- *Elfogadó, szeretetteljes légkör kialakítása, a baráti kapcsolatok kialakulásának segítése, erősítése.*
- *Szokás, szabály, normarendszer kialakítása.*
- *Megfelelő mennyiségű játék, eszköz, a konfliktusok elkerülése érdekében.*
- *A gyermekek közti konfliktushelyzetek megoldásának segítése pedagógiai pozitív mintaadással, módszerekkel (pl. dramatikus játékok, bábozás, beszélgetések, érzések megfogalmazása, a feldolgozás segítése, terápiás mese).*

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatokat az SZMSZ –ben szabályoztuk, a gyermekekkel kapcsolatos egészségügyi, balesetvédelmi szabályokat házirendünk rögzíti.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése) a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés, védőnői foglalkozások.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *Szabályrendszere kialakítása, megismertetése, betartatása.*
- *A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismerteti. Az ismertetés tényét a csoportnaplóban dokumentálja.*
- *Ismerteti, a gyermekekkel az óvodai nevelési év, valamint - szükség szerint - a foglalkozás, kirándulás stb. előtt a következő védő-óvó előírásokat:*
  - *az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,*
  - *a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,*
  - *a tilos és az elvárható magatartásforma.*

A személyi higiéné

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja.

A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszegyenítést.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására.

Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Az óvodapedagógus feladata:

- *A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.*
- *A kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása. Az óvónő és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában.*
- *Tudatosítja a gyermekekben a tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét.*
- *Megtanítja a gyermekeket a test tisztántartására, (a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök).*
- *A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) megfelelő használatra szoktatja a gyermekeket.*
- *A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.*
- *A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt.*
- *Fokozatosan alakítja ki az önállóságot.*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- *A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.*
- *Vegyék észre bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érezzék.*
- *Csak a saját felszerelésüket használják.*
- *A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.*
- *Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.*
- *Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.*

Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát. A gyermekeknek külön öltöző szekrényük van, ovis zsákjuk, tornazsákjuk. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, legyen hajlékony a talp, széles az orr-rész, és megfelelő a méret. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Az óvodapedagógus és dajka feladatai:

- *Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.*
- *Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, elejeháta, bal-jobb megkülönböztetése.*
- *Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása,*
- *A napirend keretei között elegendő idő biztosítása a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.*
- *A megvalósításban fejlettség szerinti segítségadás.*
- *Az önállóság fokozatos kialakítása.*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- *Teljesen önállóan öltöznek.*
- *Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.*

- *Önállóak az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.*
- *Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.*
- *Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.*
- *Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki-begombolni.*
- *Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben.*

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat. Az óvodában kényelmes „alvós” ruhában/pizsamában alszanak a gyermekek, melyet a szülők hoznak. A szülők gondoskodnak ennek mosásáról. Az ágyneműt az óvoda biztosítja, melynek tisztításáról az intézmény gondoskodik. A délutáni pihenőidő 1,5 óra.

Az óvodapedagógus és dajka feladatai:

- *Az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozása, kialakítása (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).*
- *A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, (javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani).*
- *A pihenéshez nyugodt, meghitt légkört biztosít, a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.*
- *Lehetőséget biztosít a folyamatosságra az ébredéskor is.*
- *Figyel a gyermekek egyéni szokásaira (az „otthoni kedvencek” –kel, párnával való alvás).*

- *Az egymás iránti toleranciára nevel, (pihenő idő alatt és ébredéskor csendben vannak, nem zavarják a társaikat).*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- *Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni – összehajtják levetett ruhájukat.*
- *Ismerik és betartják a szabályokat.*

Az egészségfejlesztési program beépítése az intézmény dokumentumokba

- Pedagógiai program-egészségfejlesztés feladatai, ellenőrzés, mérés kapcsolatok.
- SZMSZ – a rendszeres egészségügyi feladat és ellátás rendje, intézményi védő, óvó előírások, az óvoda balesetvédelmi szabályai.
- Házi rend - gyermekekkel kapcsolatos egészségügyi, balesetvédelmi szabályok.
- Csoportnapló – nyomon követhető a program megvalósulása, értékelése.

Kapcsolattartás, együttműködés

A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk jelentős tényező az egészségpedagógiai óvodai program megvalósításában. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. a szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról.

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermekegészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az óvodai

gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és -fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre. Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel.

Partnerek bevonása

Szülők - írásos összefoglaló - szülői értekezlet - fogadó óra -gyümölcsprogram – közös óvodai rendezvények -

Védőnő - Rendszeres látogatás az óvodában - gyermekek higiénijának, szomatikus fejlődésének ellenőrzése - alkalmazottak részére balesetvédelmi előadás - szülői értekezleten tájékoztatás – egészségnevelés témájú mese-, foglalkozás a gyerekeknek - Ismeretterjesztő játékok bemutatása – a védőnői munka megismertetése a gyermekekkel - egyéni szűrővizsgálatok a szülők bevonásával - a gyermekek „előéletének” jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre, szociokulturális helyzetére vonatkozó adatok cseréje.

Óvodaorvos - Kapcsolattartás- tartásproblémák kiszűrése – orvos munkájának megismerése – szükség esetén tájékoztató előadás, gyermekek ellátása.

Fogorvos – kapcsolattartás-éves szűrővizsgálat- fogászati tájékoztató előadás a gyerekeknek.

Családsegítő és Gyermejjóléti szolgálat – rendszeres kapcsolattartás – esetmegbeszélések - tanácsadás

Ellenőrzés, értékelés, mérés

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

Az óvodai munka gyakorlati ellenőrzését a részletes ellenőrzési terv tartalmazza. Az Egészségfejlesztési programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik a csoportnaplóban és a gyermekek fejlődési lapján.

A mérés-értékelés eredménye visszacsatolásként meghatározza az egészségfejlesztési terv hatékonyságát, kijelöli fejlesztetőségének területeit.

Környezeti nevelés

A világszinten egységesülő, globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoskosságot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába.

Óvodapedagógus és dajka feladata:

- *A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.*
- *Az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelés.*
- *Az óvoda tisztaságának megóvása.*
- *Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.*
- *A foglalkoztató termek szellőztetése.*
- *A helyes fűtés és világítás biztosítása.*
- *Takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír.*
- *Újrahasznosítás (pl. barkácsolás -flakonok, kupakok)*
- *Jeles napok: föld napja, víz napja, madarak, fák napja*
- *Madárdalok ovi program*
- *Esetenként hulladékgyűjtés (papír, fém, elektronikai) megszervezése*

Dajkák feladatai:

- *Az udvar tisztántartása, gondozása.*
- *A helyiségek, mellékhelyiségek takarítása.*
- *A foglalkozási eszközök higiénája, rendben tartása.*
- *A szükséges tisztítószeres mértékletes használata.*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- *A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.*
- *Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).*
- *Takarékoskodnak a vízzel, árammal.*
- *A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása).*

10. Kapcsolataink

Az óvoda a társadalomban elfoglalt helye szerint különböző csoportokkal, szervezetekkel, intézményekkel van kapcsolatban. Legfontosabb és legszorosabb kapcsolatunk az óvodába járó gyermekek családjával van.

- *Család – óvoda*

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Az óvoda folytatja, segíti, szükség esetén korrigálja a megkezdett nevelési feladatot.

A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

- *Családlátogatás. Megismerjük a gyermeket otthoni környezetében, helyét a családban. Tájékoztatást kapunk a család nevelési elveiről, szokásairól.*

- Új gyerekek beszoktatása. Lehetőséget adunk a szülővel való közös óvodalátogatásra. A gyermek egyedül maradásának idejét fokozatosan növeljük. A beszoktatás alkalmával a szülők is megismerik a csoportot, az óvodapedagógust, dajkát, a csoport szokásait.
- Napi kapcsolattartás, beszélgetések.
- Szülői értekezletek
- Fogadó délutánok. Ez alkalommal tudjuk megbeszélni azokat az egyéni, gyermekekről szóló kérdéseket, melyek nem tartoznak a nyilvánosság elé. Az óvodapedagógus tájékoztatást ad a szülőnek gyermeke fejlettségéről az őszi és tavaszi felmérések alapján. Szükség esetén az óvodapedagógus írásbeli tájékoztatást készít, és javaslatot tesz a további fejlődéshez szükséges feladatokról.
- A szülőknek lehetőséget adunk arra, hogy leendő óvodás gyermekük beíratása alkalmával megismerjék az óvodát. Ez alkalommal mindegyik csoportot meglátogathatják a szülők gyermekükkel. A leendő óvodások megízlelhetik a csoportok életét, szüleik pedig megismerhetik az óvodát, az óvodapedagógusok, a dajkák személyét, munkáját
- Közös programok, ünnepek. Márton nap, bemutatkozunk, anyák napja, ballagás, évváró, családi sportnapok, nevelési évet lezáró családi nap (apák napja, közös játék, beszélgetés, szalonnasütés az óvoda udvarán).
- Óvodánkban Szülői Szervezet működik, melynek tagjai véleményezési jogot gyakorolnak a Szervezeti és Működési Szabályzatban rögzített területeken.

- Az óvodában folyó pedagógiai munka eredményessége nagymértékben függ attól, hogy milyen kapcsolat alakul ki a szülők és az óvoda dolgozói között. A sok éves tapasztalataink alapján elmondhatjuk, hogy ez a kapcsolat óvodánkban nagyon jó. A szülők gyakran érdeklődnek gyermekük óvodai viselkedéséről, fejlődéséről, segítséget kérnek nevelési kérdésekben. Ez az együttműködési hajlandóság biztos jele, amellyel partnert keres bennünk a szülő a gyermeknevelés nehéz, de örömteli pillanatában is.

Ez a folyamat visszafelé is működik, vagyis a szülők is sok segítséget adnak nevelőmunkánkhoz azzal, hogy feltárják előttünk gyermekük otthoni viselkedését, szokásait, biztosítják számunkra a családlátogatás lehetőségét, jelzik számunkra azokat az információkat, (legyen az probléma, vagy öröm), melyeket a gyerekek elmesélnek otthon az óvodában történt eseményekről.

Alapelveink között szerepel, hogy a pedagógiai munkánkat a családi nevelésre építsük, azt, ha kell, kiegészítsük úgy, hogy tiszteletben tartjuk a család értékrendjét, világnézetét, a gyermek személyiségét, jogait, mellyel a kölcsönös bizalmat erősítjük.

- *Fenntartó – óvoda*

Intézményünket Bokod Község Önkormányzatának Képviselő-testülete tartja fenn. Segíti, támogatja munkánkat.

- *Magyar Olimpiai Akadémia - Óvoda: Ovi-olimpiák szervezése.*

- *Pedagógiai Szakszolgálat –óvoda*

– Az óvodai élet alatt a Szakszolgálat munkatársai évente szűrővizsgálatot végeznek az 5. életévüket betöltött gyermekek körében.

- Utazó logopédus foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel.
- Szolgáltatásaikat a szülők térítésmentesen vehetik igénybe.
- Minden év január-februárjában fogadják azokat a nagycsoportosokat, akiknél iskolai beilleszkedést mérő vizsgálatot végeznek szülői kérésre, vagy az óvodapedagógusok javaslatára.
- Gyógytestnevelés a nagycsoportosok körében a rászorult gyermekeknek.
- *Szakértői és Rehabilitációs Bizottság – óvoda*
Elvégzik a gyermek szűrővizsgálatát, mely alapján megállapítják, hogy a gyermek sajátos nevelési igényű-e, valamint javaslatot tesznek a gyermek fejlesztésének területére, tartalmára, a fejlesztés helyére, a különleges gondozás keretében történő ellátásra.
- *Család-és Gyermejkölési központ- óvoda*
Amennyiben pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni a gyermeket veszélyeztető okokat, segítséget kérünk a Szakszolgálat dolgozóitól. Kapcsolattartásunk állandó, kéthetenként egy alkalommal felkeresik intézményünket a szakszolgálat munkatársai akkor is, ha óvodásaink körében nincs veszélyeztetett helyzetű gyermek, segítségre szoruló család. Óvodai szociális segítő tevékenység együttműködésen alapuló ellátása.
- *Egészségügyi Szakszolgálatok- óvoda*
A község védőnője éves munkatervében meghatározott időpontokon felül, szükség esetén is látogatja óvodánkat. A prevenció és az egészségmegőrzés érdekében alkalmanként prezentációt tart a gyermekek számára. Óvodaorvos, fogorvos: a község házi-orvosa, fogorvosa. Esetenként részt vesznek az egészségfejlesztés témakörben szervezett rendezvényeken. (kapcsolattartás formái a 9. pontban).

- *Móra Ferenc Általános Iskola – Óvoda*
Az óvodából iskolába való átmenetet tesszük zökkenőmentessé az alábbiakkal: tájékoztató szülői értekezletet tart az induló első osztály tanítója az óvodában, a leendő első osztályosokkal óralátogatáson, valamint az iskolai tanévnyitón veszünk részt. Tájékoztatást adunk az iskolába lépő gyermekekről, és információt kérünk az iskolába való beilleszkedésről, a gyermekek tanulmányi eredményeiről. Az iskola testnevelő pedagógusával együttműködve veszünk részt a Bozsik programban. Tájékoztató plakátokat, felhívásokat helyezünk ki a két intézmény rendezvényeire, programjaira.
- *Könyvtár- Óvoda*
Könyvtárlátogatás, szervezett programokon való részvétel.
- *Alapítvány – óvoda*
Szülők alapításával életre hívott alapítványunk elsősorban az óvodában folyó fejlesztőmunka megsegítését, sport-, természetvédelmi tevékenységek támogatását tűzte ki céljául.
- *Művelődési ház – óvoda*
A helyi művelődési ház színházi, bábszínházi előadásoknak, esetenként óvodai rendezvényeknek ad helyet. Közös szervezésben valósul meg a Márton nap.
- *Vértesi Natúrpark-Óvoda:* „Madárdalos ovi” (madárfajok megismerése, megfigyelése, védelme) esetenként erdei óvoda programban való részvétel.
- *Rendőrség-Óvoda:* Ovizsaru programban való részvétel, Községünk körzeti megbízottjával való kapcsolattartás: Témakörök, (pl.: közlekedés, foglalkozások), keretében beszélgetés, kerékpárverseny, rendőrautó megtekintése...).

- *De Ja Vu Táncsoport-Óvoda:* A tánc, mint mozgásforma mehismeretése, megszerettetése az óvodás gyermekekkel. A táncsoport esetenkénti fellépése az óvodai ünnepeken.

11. Ünnepeink

Tervező és szervező munkánk fontos része az óvodai ünnepek megszervezése, lebonyolítása. A gyerekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek, hogy mindennek megvan a maga ideje. Arra törekszünk, hogy ünnepeink emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból úgy külsőségeiben, mint belső tartalmukban. Az ünnepeket hosszabb előkészület vezeti be, hogy az érzelmi átélésre és a tevékenykedésekre elég idő jusson.

Ünnepeink, rendezvényeink:

- Mikulás,
- karácsony,
- farsang,
- Nemzeti ünnep,
- Húsvét.
- anyák napja,
- évzáró, ballagás,
- apák napja.

Az ünnepek egy része nyilvános, ezekre, meghívást kapnak a szülők és más vendégek is.

Egyéb rendezvények:

- jeles napok (zene világnapja, kézmosás világnapja, költészet napja, Föld napja, víz világnapja, madarak fák napja)
- születésnapok,
- kirándulások,
- bemutatkozunk,

- sportnapok,
- ovi olimpia, (Dr Nemere Zoltán születése alkalmából megemlékezés)

6. Az óvodai élet tevékenységformái

6.1. Játék

A játék a gyermek legfőbb tevékenysége, a szocializáció színtere. A gyermek fejlődése a játékban a legintenzívebb. Az utánpótlás, a tevékenységi vágy, az önállósulás, az értelmi, a motoros, a kommunikációs képességek, az érzelmi, akarati tulajdonságok, a szociális magatartása játékban - a gyermeknek szabadon választott önkéntes tevékenységében - integráltan fejlődik.

A játék a gyermek önmegvalósítása, érzelmeinek, vágyainak, lelkiállapotának önkifejezése, fejlettségének legjobb mutatója. A játék a valóság szubjektív tükrözése, a szimbólumképzés csodálatos világa.

A játékban a szimbólumok elemzésével érthetjük meg a gyermek érzelmi állapotát, viselkedését, megfigyelhetjük kommunikációs, kognitív fejlettségét, információt kapunk teljes személyiségéről. A gyermek jelzéseit értő óvónő felismeri, érzékeli a problémákat, segít a gyerekeknek a feldolgozásban.

A gyermekek a játékban megtanulják a sok pozitív példa alapján önállóan megoldani konfliktusaikat.

A konfliktusok esetenkénti megléte természetes. Az osztatlan csoportokban csökken a konfliktusok száma, ez következik abból, hogy különböző fejlettségű gyerekeknek más a játékeszköz igénye, és a szociálisan érettebb gyerekek mintát adnak az együttműködésre, a megegyezésre. A játék a gyerekek közti együttműködésre épül. Az óvodáskorú gyerekek legtöbb játéka közösségi játék. Ez adja az óvodai közösségi nevelés sajátosságát, amit a legjobb család sem tud gyermeke számára nyújtani.

A gyerekek játékát gazdagítják az élmények. A környezetben szerzett élmények (bolt, zöldséges, orvos, fodrász stb.) megjelennek a játékban sok, szubjektív töltéssel. A tanulásban, a spontán játékban egyaránt alkalmazott társas-és szabályjátékok ötvözik a játék spontaneitását és a tanulás célirányosságát.

Az óvodapedagógus kiemelt feladata a játékban:

- *a szabad játék túlsúlyának, folyamatosságának megteremtése*
- *a játékhoz szükséges feltételek (hely, idő, élmény, eszköz, nyugodt légkör) biztosítása a különböző játékformákhoz: gyakorló-, szimbolikus-szerep-, konstruáló-, szabályjátékokhoz*
- *tudatos jelenléttel az indirekt irányítás megteremtése*
- *a gyermeki kommunikáció fejlesztése a játékban: a beszédkedv, a közlésvágy motiválása, szókincs bővítése, nyelvi kifejezésminták nyújtása, metakommunikációs eszközök alkalmazása (vica-versa)*
- *felkészítés a közösségi életre*
- *a gyermekek tapasztalatainak gazdagítása*
- *a játékfajta tartalmának, minőségének javítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz igazodva*
- *a szociálisan hátrányos helyzetű (HH, HHH), a speciális nevelést igénylő gyerekek megfigyelése, fejlődésének nyomon követése, fejlesztése a játék eszközeivel*
- *nemi identitás fejlődésének elősegítése (pl.: a fiúk harcias játékának ésszerű kereteken belüli elfogadása, a lányok anyáskodó, gondoskodó hajlamainak támogatása), a tradicionális nemi szerepektől való eltérés, az egyéni különbözőségek, motivációk tisztelete (babázó fiú, autózó kislány)*

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- *társas kapcsolataikban megjelennek az óvoda által képviselt viselkedési szabályok, gesztusok, beszédbeli kifejezésformák*
- *a gyerekek kitartóan tudnak majd akár több napon keresztül is egy játéktémában együttműködni*
- *a játéktémák eljátszásában a szerzett élmények mellett, egyre nagyobb szerepet kapnak az egyéni ötletek, az egyes gyerekek kezdeményezéseinek együttes, kreatív módon való beépülése a játékba*
- *konstruktív módon hoznak létre a rendelkezésre álló tárgyakból a játékhoz szükséges eszközöket, építményeket*
- *kedvelik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására*

6.2. Verselés, mesélés

Cél: A gyerek szívesen hallgassa a mondókákat, verseket, meséket, váljon az irodalmi élmények aktív befogadjává.

Változatos irodalmi élmények nyújtásával a vágy felébresztése a könyv, a színház, a múzeum értékei iránt. A későbbiekben így válik a gyermekből lelkes olvasó, színház- és múzeumlátogató, az esztétikai élményekre érzékeny, művelt ember.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *Motiváció, nyugodt, derűs légkör megteremtése, szülők tájékoztatása a vers, mese, mondókaanyagról*
- *A gyermekek életkori sajátosságainak, az adott témának megfelelő mesék, versek kiválasztása (a magyar gyermekköltészet, népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek, szükség szerint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékei).*

- *magyar népmese, magyar gyermekköltészet, népi dajkai hagyományok, kortárs irodalom, esetlegesen*
- *Verselést, mesélést kötetlen és kötött formában is szervezi, lehetővé teszi a képek könyvek elérhetőségét, bemutatja azok helyes használatát. Épít a gyerekek által kialakított spontán helyzetekre, de kezdeményez maga is.*
- *Lehetőséget, helyet, időt biztosít a bábozásra, dramatizálásra. Esetenként színházlátogatásokat szervez*
- *Kiemelten figyeli és támogatja a gyermek önálló mesélési-verselési vágyát, megteremti a megvalósítás lehetőségét*
- *Kiemelten figyel az előadásmódra (hangszín, hanglejtés, helyes artikuláció, stb.), a nyelvi, stilisztikai eszközök használatára*
- *Könyvtárlátogatás*

Mesét, vagy verset a hét valamennyi napján hallanak a gyerekek, megközelítően azonos időben. Szöveghűen, szemléltető eszköz nélkül mesélünk, hogy a televízióhoz szokott, a képet passzívan befogadó gyerekek képesek legyenek a belső képalakításra. A mesehallgatás hangulatát gyertyagyújtással teremtjük meg. Mese-, vers- és mondóka gyűjteményünk nagyobb részét a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, adják, mivel ezek magukban hordozzák anyanyelvünk zenéjét, a magyar nép észjárását. A mese gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, a mesélés a kommunikációs képességfejlesztés legfontosabb eszköze.

A mindennapi mesék, versek hatására, nő, erősödik a gyerekek beszédkedve, önkifejező vágya. A mese hatására az amúgy szorongó, visszahúzódó gyerekek is megfélelkeznek gátlásaikról, gyakrabban és bátrabban nyilvánulnak meg, mint általában.

A mesék, versek komplexen, (hangulatban, témakörben) kapcsolódnak más tevékenységek tartalmához.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- *A gyerekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.*
- *Várják, igénylik a mesehallgatást.*
- *Szívesen mesélnek, történeteket, verseket találnak ki, játszanak el, ábrázolnak a kisebbeknek és a maguk szórakoztatására is.*
- *Szívesen nézegetik a könyveket, megtanulják azok helyes használatát.*
- *Képesek kitartóan figyelni, emlékezetben tartani a verseket, mondókákat, az egyszerűbb mesefordulatokat. Felidéznek a folytatásos mese szálait, azok epizódjait összekötik*

6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél: a zene iránti érdeklődés felkeltése, a befogadásra való képesség megalapozása, közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, zenei élményhez jutását.

Az óvodapedagógus feladat:

- *a készségek fejlesztése: zenei hallás, ritmusérzék, éneklési készség, harmonikus mozgás, zenei kreativitás alakítása az énekes játékokkal, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal*
- *a környezet hangjainak megfigyeltetése, sok zenei élmény nyújtása, az éneklés ösztönzése. A felhasznált zenei anyagok (ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok) igényes, az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása. A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zenei anyag választás*

- *az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüret, pásztorjáték, farsang, pünkösdlő, lakodalmás*
- *a tevékenység szervezeti formájának, eszközigényének biztosítása*
- *nyelvi képességek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal*

Az ének, a zene fontos szerepet tölt be életünkben, nélküle sivárabb, egyhangúbb, szürkébb lenne a világ. Éppen ezért minden nap sor kerül az éneklésre, az akkor adott helyzet, tevékenység kapcsán, vagy a gyerekek kívánságának megfelelően.

Tervezéskor figyeljük a hangkészletet, a terjedelmet, a hangok egymáshoz való viszonyát, a ritmust, szöveget, mozgást, a fokozatosságot, a csoport összetételét, fejlettségi szintjét.

A dalanyag kiválasztását elsősorban az évszakokhoz, az ünnepekhez kötjük. A zenei anyag zömét a régi magyar mondókák, és dalos játékok, kortárs zenei művek, esetlegesen a migráns és az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek kultúrájának értékei adják. A különböző zenei képességek fejlesztésével kapcsolatos feladatokat fokozatosan egymásra építjük.

Fontos szerepet kap csoportunkban a zenehallgatás. Az óvónők énekét, hangszeres előadását, komolyzenei, népzenei alkotások, kortárs szerzők gyermekdalai egészítik ki.

Csoportjainkban gyakran táncolunk. Ünnepelemek alkalmával a táncolás szépségét néphagyományainkhoz hú kellékekkel (ruházat, egyéb kellékek) fokozzuk. Nemzeti ünnepünk, és az ovi olimpia alkalmával meghallgatjuk hazánk himnuszát.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- *a gyerekek élvezettel játszanak énekes játékokat*
- *gátlások nélkül egyedül is, korukhoz mértén tisztán tudnak énekelni*
- *a zenehallgatást élvezettel figyelik*

- *érik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát, megkülönböztetik a zenei fogalompárokat (halk-hangos, lassú-gyors)*
- *tudnak ritmust, mozgást, dallamot követni, rögtönözni*
- *felismerik néhány hangszer hangját, az egyszerűbb hangszerek használatára is képesek (dob, cintányér, ritmusbot, triangulum)*

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél: a gyermek élmény és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése. A gyermek tér – forma – szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az óvodapedagógus feladata:

- *Az ábrázolás különböző fajtáinak biztosítása (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka).*
- *Megfelelő hely, idő, eszköz, szabad alkotás lehetőségének biztosítása.*
- *Olimpiával kapcsolatos szimbólumok megismertetése, megalkotása: (Nemzeti zászló, olimpiai zászló, olimpiai ötkarika, olimpiai láng).*
- *Esztétikus tárgyi környezet biztosítása.*
- *A tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokások, valamint az eszközök helyes használatának bemutatása, figyelemmel kísérése.*
- *Vizuális tapasztalatok nyújtása, szín és formaérzék gazdagítása.*
- *Erdeklődés felkeltése az ábrázolási tevékenységek iránt.*
- *Az alkotás örömeinek megtapasztalása, sokféle lehetőség megmutatása, képi, térbeli megjelenítése, életkoruknak megfelelő műalkotások, népművészeti elemek, szokások, hagyományok, nemzeti szimbólumok, az esztétikus tárgyi környezet bemutatása, megismertetése.*

- *Gyermeki produktumok pályázatokon, kiállításokon való bemutatása.*
- *Tehetséggondozás.*
- *Képi gondolkodás fejlesztése.*
- *Térbeli tájékozódás fejlesztése.*
- *Kézmozgások finomítása, az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása, a diszgráfia tüneteinek felismerése, jelzése a szakember felé.*

Az ábrázoló tevékenység a gyermek ízlésének, alkotó-, befogadó képességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatását, esztétikai nevelését szolgálja.

A gyerekek legtöbbször önálló elgondolás alapján dolgoznak, a témavezérlés ritka, alkalmakhoz (pl.: ajándékkészítés) kötődik. Alkotókedvüket nem szorítjuk időkeretbe, óvodába érkezésük pillanatától távozásukig, bármikor gyakorolhatják ábrázoló tevékenységüket. Ezt a mindig elérhető eszközökkel, anyagokkal tesszük lehetővé. Technikaként bármit választhat, hiszen ő érzi, hogy melyikkel jut sikerélményhez, mi az, amivel ki tudja fejezni önmagát. A változatos cselekvések során a gyermek alkotókészsége, fantáziája csiszolódik, amely hat értelmi fejlődésére is. A sokféle tevékenység során (rajzolás, festés, tépés, vágás, gyurmázás...) fejlődik a kéz finommozgása, a rész és egész viszonyának megértése, a térbeli tájékozódás.

Óvodapedagógusaink fontos feladata, hogy felkeltse a gyerekek érdeklődését a környező világ megfigyelésére, a természeti szépségek észrevételére. Elsősorban megfigyelőképességüket fejlesztjük. A heti ábrázolótevékenységünk tervezésénél témaválasztási lehetőséget adunk, mely kapcsolódik más tevékenységformákhoz (külső világ tevékeny megfigyelése, irodalom...). Ilyenkor az óvónő együttműködik a gyerekekkel, ötletet ad a téma technikai kivitelezéséhez, beszélgetéssel segíti az élmények szubjektív megjelenését az ábrázolásban, de soha

nem mondja meg a gyerekeknek, mit csináljon, hogy a gyermek önmaga belső világát tudja megjeleníteni.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- *Használja a képi kifejezés eszközeit, élményeit ezáltal legyen képes megjeleníteni.*
- *Hangsúlyozza alkotásában a jellemző jegyeket, formákat.*
- *Az emberábrázolásban jelenjenek meg a részformák.*
- *Alkosson képet élmény, emlékezet alapján.*
- *Megfelelően használja az eszközöket, ismerje (legalább) a hat alapszínt.*
- *Tudja alkalmazni mintakövetéssel a technikai eljárásokat.*
- *Legyen véleménye saját és társai alkotásairól.*
- *Rendelkezzen koordinált szem és kézmozgással.*
- *élvezze az alkotás örömét, ügyeljen saját maga és környezete tisztaságára, igényelje a harmóniát és képes legyen esztétikai véleményt alkotni.*

6.5. Mozgás

Cél: a gyerekek mozgásigényének megtartása, testi és kognitív képességeinek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *Napi szinten, a gyermekek egyéni szükségleteit és képességeit figyelembe véve a mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe, mozgáskedvük felkeltése, egészségük megőrzése érdekében.*
- *Biztonságos környezet kialakítása, megfelelő eszközök biztosítása.*
- *Mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a szabadban.*

- *A gyermekek életkorához és fejlettségi szintjéhez igazított tevékenység tervezése, lebonyolítása.*
- *Mindennapos frissítő mozgás tervezése, lebonyolítása.*
- *Kiemelt prevenciós feladatok megvalósítása: nagymozgás-, egyensúlyérzék-, testséma-, térpercepció-, szem-kéz, szem-láb koordináció-, finommotorika-, keresztcsatornák fejlesztése.*

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete. Programunk fejlesztő területe a mozgásra építkezik, sokrétűen elégítve ki a gyermek mozgásigényét. Tudatosan segíti a mozgás és az észlelési funkciók összerendeződését. A mozgás nem szűkül le a szervezett mozgástevékenységbe, hanem beépül az óvodai élet mindennapjaiba, tevékenységeibe, lehetőség szerint a szabadban, mert a mozgás a tanulási képességeket meghatározó struktúrák alapja.

Prevenációs programunkban alapvető szerepe van a mozgásfejlődés folyamatos nyomon követésének, megsegítésének. Segíti az új mozgásformák kialakulását, begyakorlását, a mozgásszervek fejlődését, alakítja a mozgásszokásokat és a játéktudat szintjét.

A játékos mozgás segíti az egymásra figyelést, az együttműködési készséget, leszoktat az önzésről. A szabálytartás az önuralmat erősíti, alakul a gyermek egészséges versenyszelleme, fejlődik kitartása, koncentráció- és állóképessége.

A mozgás örömelemény, érzelmi hatásokat vált ki. Fejlődik a gyermek érzelmi, szociális, értelmi valamint beszéd-készsége, képessége.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- *A gyermekek mozgása váljon összerendezetté, ügyessé, megfelelő ritmusúvá, megfelelő módon alakuljon finommotorikájuk.*
- *A mozgás váljon életük részévé, szeressék, igényeljék azt.*
- *Tapasztalatuk növekedjen, tartsák be a szabályokat.*

- *Korukhoz képest alkalmazkodjanak társaikhoz, legyenek toleránsak, együttműködők, segítőkészek.*
- *Legyen önuralmuk, legyenek kitartóak, fejlődjön térérzékelésük, tájékozódó képességük.*

6.6. A külső világ tevékeny megismerése

Cél: hogy a gyermekek az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához vezetnek.

A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozása, természetet szerető, védő emberi értékek alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *Megfelelő alkalmak biztosítása a környezet tevékeny megismerésére.*
- *Lehetőség biztosítása a szervezett és a spontán tapasztalat és ismeretszerzésre.*
- *Témaválasztásnál, a módszereknél figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni fejlettségi szintjét, valamint a lakóhely és a környezet jellemzőit.*
- *Ünnepélyekkor a hagyományőrzést és a nemzeti kultúra értékeit tartja szem előtt.*
- *Megismerteti a környezetvédelem alapjait, megalapozza a környezetbarát szokásokat, építve az ünnepek pontban felsorolt jeles napokra.*
- *Lehetőség szerint kiállításokat, múzeumlátogatást szervez. Megismerteti a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetére, védelmére tanít.*

- *Községünk nevezetes épületeinek megismertetése: Nemere Zoltán szülőháza, tájház, templomok..*
- *Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességének fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.*

A külső világ megismerése meghatározó a gyermekek képességeinek fejlesztésében. A közös tevékenységek fejlesztik a felnőttekhez való viszonyukat, társas kapcsolataikat. Növelik kitartásukat, akaratukat, önfegyelmüket. Elsajátítják a kultúrált viselkedés szabályait, felébred bennük a felfedezés, a tudás öröme.

A matematikai nevelés teljesen jelen van e nevelési területben. A gyerekek tapasztalatokat szereznek a jelenségek formai, mennyiségi jellemzőiről, játékokban halmazokat képeznek, párosítanak, összehasonlító méréseket végeznek, szabályosságok szerint sorba rendezik a tárgyakat. Tapasztalatokat szereznek síkbeli, térbeli alakzatokról, szimmetriát fedeznek fel, hoznak létre. Gyakorolják a síkban és térben való tájékozódást.

A sok játék, cselekvő tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozásokat igyekszünk a szabadban megtartani. Községünk és környéke korlátlan lehetőséget ad terveink megvalósításához. Bokod környezetében található szántóföldek, szőlőhegy, erdők, vizek kínálják az élményszerzést, a táj szépségeinek felfedezését, az élővilág megismerését.

Lehetőségünk nyílik a családi házak kertjeiben a tavaszi veteményezés, az őszi betakarítási munkák megfigyelésére, és a munkában való részvételre is. A gyerekek megismerhetik a háziállatokat is, megtanulják, hogy etetni, gondozni, védeni kell őket.

Óvodánk részt vesz a Vértesi Natúrpark kezdeményezése által létrejött „Madárdalos-ovi” programban, mely során a gyerekek közvetlen tapasztalatszerzéssel ismerkedhetnek meg a hazai madárfajokkal, vehetnek részt a madarak etetésében, óvásában, védelmében.

Környezetünk-településünk és a környező települések adottságai – lehetőséget nyújtanak a felnőttek munkájának szélesebb körű megismerésére (mezőgazdasági munka, állattenyésztés, kereskedelem, közlekedés, pékség, vadgazdálkodás...).

A városi életformáról, a közlekedési eszközök és szabályok sokrétűségéről kirándulások alkalmával tájékozódunk gyerekeink.

Fontosnak tartjuk a helyi szokások, hagyományok megismertetését, ápolását is, hogy a gyermekekben kibontakozhasson a hovatartozás, közösséghez való tartozás érzése, érzelmi kötődése az itt élőkhez, a szülőfaluhoz, a szülőföldhöz.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- *A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.*
- *Ismerjék a környezetükben levő intézményeket, üzleteket.*
- *Ismerjék és védjék, tartsák rendbe környezetüket.*
- *Ismerjék az évszakokat, annak jellemzőit.*
- *Ismerjék a környezetük növényeit, a házi-, vadállatok, madarak, bogarak közül a legismertebbeket.*
- *Különböztessék meg az irányokat, értsék, és használják, alkalmazzák helyesen a névutókat.*
- *Ismerjék fel a közlekedési eszközöket, tartsák be az elemi közlekedési szabályokat.*
- *Tudjanak 10-ig számolni, összehasonlítani nagyság, forma, szín szerint.*
- *Logikus gondolkodásuk, következtetéseik életkoruknak megfelelőek legyenek.*
- *Ismerjék az alapvető mértani testeket, azonosságokat, különbözőségeket és azokat megfogalmazni is tudják.*

6.7. Munka jellegű tevékenységek

Cél: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk, felelősségérzetük és felelősségtudatuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *a tevékenységek által fejlődjenek ki a gyermekek azon készségei, melyek során képesek önmagukat kiszolgálni*
- *alakuljanak ki a társas kapcsolatok, a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák, közös tevékenységek munka során. Jussanak el a közösség érdekében végzett munkáig*
- *tudatos pedagógiai szervezéssel konkrét, reális, fejlesztő értékelést adjon a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve*
- *a nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése oly módon, hogy valamennyi munka jellegű tevékenységet a lányok és fiúk egyaránt gyakorolhatják*

Az óvodás gyermek munkajellegű tevékenysége az utánzási vágyból fakad, hogy a környezetében látott felnőtt cselekvéseket játékában utánozza. Amennyiben a cselekvés rendszeressé válik, az egész környezet, a közösség javát szolgálja, munka jellegű tevékenységgé válik. Mozgatója a gyermek aktivitása és a felnőtt megértő dicsérete

Az óvónő megismeri az óvodába lépő gyermek önkiszolgálási szintjét, és példát mutat a gyermeknek, szülőnek egyaránt a munka jellegű tevékenységek ösztönzésében (igényesség, szervezettség, jókedv, munkafogások).

A gyermek az önkiszolgálás során gyakorolja azokat a készségeket, melyek alkalmassá teszik a munka jellegű tevékenységek elvégzésére. Ezen keresztül becsüli meg, ismeri el mások munkáját, fejlődik felelősségtudata, kitartása. Az együtt munkálkodás során a közösség hasznos tagjának érzi magát, alapozódik benne a másokról való gondoskodás igénye, erősíti a baráti kapcsolatokat, megalapozza a későbbi munkához való viszonyát.

Óvodánkban az önkiszolgáló, a mindennapi étellel kapcsolatos, valamint a környezeti ciklushoz kapcsolódó munka jellegű tevékenységeket végzik a gyerekek.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- *a rájuk bízott feladatot, munkát önállóan, szívesen végzik*
- *figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére*
- *a munka jellegű tevékenységek gyakorisága által bizonyos cselekvések szokásokká válnak*
- *megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok használatát, miközben elemi fokon tapasztalatokat szereznek munkaszervezésről a célszerű sorrendről*
- *felismerik a segítségadás lehetőségeit*
- *a munka elvégzésére való törekvés által kitartóak, türelmesek lesznek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük*
- *hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, egymás megoldását kölcsönös megértéssel és segítőkészséggel értékelik*

6.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célja: a gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a mikro- és makro környezetében tapasztalataira építve irányítsuk a gyermeki gondolkodás fejlődését, kompetenciájának alakítását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *a gyermek ismereteire, tapasztalataira építve azok bővítése, feldolgozása, a megismerő képességek , kreativitás fejlesztése*
- *a környezet önálló megfigyeltetésére, felfedezésére való nevelés*
- *a valóságmű észlelésre, figyelemösszpontosításra való képesség, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés*
- *spontán játékos helyzetek kihasználása, valamint tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra*
- *személyreszabottan (kiemelt tehetségű, illetve fejlesztésre szoruló gyermek) a tevékenységek felkínálása*
- *személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermeki személyiség kibontakoztatása*

Nevelési gyakorlatunk felfogása szerint a tevékenységekben megvalósuló cselekvéses tanulás azt jelenti, hogy az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a tevékenységük befejezése után igényük szerint visszamehetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdenek.

Az óvodai tanulás a gyakorlatban nem önálló tevékenységként jelenik meg, a gyermek a játékba ágyazott, változatos tevékenységek gyakorlása során tanul. A játékban a gyermek általában aktív, belső motivációból eredő érdeklődése hosszú ideig megmarad. Képes sokáig figyelni, tevékenységére kitartás, elmélyülés jellemző. A játék öröme, a siker érzése újabb tevékenységre ösztönzi. Ebből a felismerésből is következik, hogy óvodáskorban a pedagógiai értelmezésű tanulást játékon keresztül kell szervezni, hogy a tanulásban is aktivizálhatók legyenek a fent jelzett folyamatok.

Ezek a játékok a képességfejlesztés eszközei és módszerei is egyben. Az a cél, hogy a szenzoros és motoros rendszerek fejlődési és összerendeződési folyamatát – szín és alaklátás, rész-egész viszony felismerése, formaészlelés, motorikus fejlődés,

taktilis felismerés, térészlelés – játékon keresztül segítsük, hiszen ez alapfeltétele a magasabb rendű megismerő folyamatoknak, a későbbi sikeres iskolai tanulásnak. A játékok a gondolkodási műveletek gyakoroltatását, a figyelem, emlékezet és a beszéd fejlesztését szolgálják.

A tanulási folyamatban a játékok, a játékos feladatok vonzóvá teszik a tanulást a gyermekek számára, önként, belső motiváció hatására vesznek részt a folyamatban. A tevékenységekben megvalósuló tanulásban kitűnő lehetőség nyílik a gyengébb képességű, a gátlásos gyerekek fejlesztésére, mert a játékban legyőzik félelmüket, sikerélményhez jutnak.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- *a tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek*
- *szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett kezdeményezett irányított játékokban, tevékenységekben.*

7. Befejező gondolat

*„ A játékok nem esetleges tanulmányok.
Megvilágítják a felnövekedés gondjait és örömeit,
megkönnyítik a csecsemőkortól a felnőttkorig való utazást.
Megtanítják a gyereket arra,
amiről soha nem is gondolta, hogy meg kell tanulnia,
és soha nem is fog emlékezni rá,
hogy valaha tanulta.
Ellátják őt a legkülönbözőbb tapasztalatokkal,
Amelyekre semmilyen más módon nem tehetne szert...” (Cherfas J)*

8. Legitimációs záradék

Az intézmény OM azonosítója: 202331	Készítette: Markó Gyöngyi intézményvezető ..... <i>Markó Gyöngyi</i> .....
Legitimációs eljárás	
A nevelőtestületi elfogadás határozatszáma: 6/2019 (XI. 4)	
Nevelőtestület nevében:..... <i>Székelyi Dóra</i>	
Véleményezők	
A Szülői Szervezet a Pedagógiai programról szóló tájékoztatást megkapta:	Az óvoda-egészségügyi szolgálat nevében:
..... szülői szervezet képviselője	..... <i>Árnyas Sándor</i> ..... védőnő
A fenntartó egyetértését megadta:	..... polgármester
A Dr. Nemere Zoltán Óvoda Pedagógiai programját az óvoda vezetője 1/2019. (XI. 4.) számú határozatával jóváhagyta	
..... intézményvezető	.....
A dokumentum jellege: nyilvános	Megtalálható: az óvoda honlapján
Verziószám: 1/2019	Készült 2. példányban
Hatályos: a kihirdetés napjától visszavonásig	

9. Törvényi háttér

Alaptörvény

Magyarország Alaptörvénye

Törvények

2011.évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

1997.évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Rendeletek

363/2012. (XII.17.) számú Korm. rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról

15/2013. (II.26) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

20/2012. (VII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

23/1997. (VI.4.) MKM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei

30/2012. (IX.28.) EMMI rendlet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben résztvevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012.évi támogatásáról.

32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

229/2012. (VII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény végrehajtásáról.

277/1997. (XII.22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

10. Felhasznált irodalom

Nagy Jenőné	Óvodai programkészítés, de hogyan? Országos Közoktatási Intézet Bp.
Porkolábné dr. Balogh Katalin	Komplex prevenciós óvodai program Volán Humán Oktatási és Szolgáltató Rt 1999.
B. Méhes Vera	Az óvónő és az óvodai játék Tankönyvkiadó Bp. 1982.
Kovács György	A játék elmélete és pedagógiája Tankönyvkiadó Bp. 1989.
Páli Judit	Játék, tanulás, játékos tanulás Óvodai Nevelés folyóirat 1997/7
Zilahi Józsefné	Óvodai nevelés játékkal, mesével Eötvös J. könyvkiadó Bp. 1996
Stöckert Károlyné	A felnőtt és a gyermeki játék Óvoda nevelés folyóirat 1997/7
Napközi Otthonos Óvoda	Helyi Nevelési Program Bokod, 1999
II. sz. Napközi Otthonos Óvoda	Helyi Nevelési Program Bokod, 1999.
Eger belvárosi óvodák www.raabe.hu -	Pedagógiai program
Elte gyakorló óvodája	Pedagógiai program
Makra Lajosné előadása	Egészségfejlesztési feladatok az óvodában
Bukovicsné Nagy Judit	nefmi.gov.hu

11. Melléklet

Óvodai eszköz és felszerelési jegyzék

I. HELYISÉGEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Beszerzendő	Cserére/ felújításra szorul
csoportszoba	4	-	-
gyermekágy/fektető tároló helyiség	4	-	-
tornaszoba, sportszertárral	1	-	-
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	1	-	1
játszóudvar	1	-	-
intézményvezetői iroda	1	-	-
intézményvezető- helyettesi iroda	- intézményvezetővel egy helyen	-	-
nevelőtestületi és könyvtárszoba	1	-	-
általános szertár/raktár	0	1	-
többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	0	1	-
orvosi szoba, elkülönítő szoba	0	1	-
gyermeköltöző	4	-	-
gyermekmosdó, WC helyiség	4	-	-
felnőtt öltöző	2	-	-

felelőtt mosdó	2	-	2
felelőtt WC helyiség	2	-	2
felelőtt zuhanyzó	2	-	2
mosó helyiség	1	-	1
vasaló helyiség	1	-	1
felelőtt étkező	-	1	-
melegítő konyha	1	-	-
tálaló-mosogató	1	-	-
ételhulladék tároló	-	1	-

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Beszerzendő	Cserére/ felújításra szorul
1. Csoportszoba			
óvodai fektető	95	-	-
gyermekszék (ergonomikus)	+	-	-
gyermekasztal	+	-	
fényvédő függöny	+	-	-
szőnyeg	+	-	-
játéktartó szekrény vagy polc	+	-	--
könyvespolc	+	-	-
élősarok állvány	-	3	-
textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	+	-	-

edény- és evőeszköz- tároló szekrény	+	-	-
szeméttartó	+	-	-
2. Tornaszoba			
tornapad	+	-	-
tornaszőnyeg	+	-	-
bordásfal	+	-	-
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	+	-	-
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	+	-	-
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba			
a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	-	I	-
tükör (az asztal szélességében)	+	-	-
Asztal	+	-	-
Szék	+	-	-
Szőnyeg	+	-	-
játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	+	-	-
5. Játszóudvar			
kerti asztal	+	-	-
kerti pad	+	-	-
Babaház	+	-	-

udvari homokozó	2	1	-
Takaróháló	2	1	-
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	+	-	-
6. Intézményvezetői iroda			
íróasztal és szék	+	-	-
tárgyalóasztal, székekkel	+	-	-
Telefon	+	-	-
Fax	-	1	-
Könyvszekrény	+	-	-
Íratszekrény	+	-	-
Elektronikus adathordozó szekrény	+	-	-
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	+	-	-
számítógépasztal és szék	-	1	-
8. Nevelőtestületi szoba			
fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	-	1	-
Szék	+	-	-
könyvtári dokumentum	+	I	I
Könyvszekrény	+	-	-
Fénymásoló	+	-	-
Tükör	+	-	-
9. Többcélú helyiség			

tárgyalóasztal székekkel	+	1	-
10. Orvosi szoba, elkülönítővel	0	1	-
11. Gyermeköltöző			
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	+	-	-
Öltözőpad	+	-	-
12. Gyermekmosdó, WC helyiség			
Törülközőtartó	+	-	-
Falitükör	+	-	-
rekeszes fali polc (fogmosótartó)	+	-	-

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Beszerzendő	Cserére/ felújításra szorul
tisztálkodó felszerelések	+	-	-
Fésűtartó	+	-	-
Törülköző	+	-	-
Abrosz	+	-	-
Takaró	+	-	I
ágyneműhuzat, lepedő	+	pótlás	részben

IV. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Beszerzendő	Cserére/ felújításra szorul
szennyesruha tároló	+	-	-

mosottruha tároló	+	-	-
Mosógép	+	-	-
Vasaló	+	-	-
Vasalóállvány	+	-	-
Szárítóállvány	+	-	-
Takarítóeszközök	+	-	-
kerti munkaeszközök, szerszámok	+	-	-
Hűtőgép	+	-	-
Porszívó	+	-	-

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Beszerzendő	Cserére/ felújításra szorul
1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)			
különbéle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	+	-	-
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	+	-	-
ének, zene, énekes játékok eszközei	+	-	-

az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	+	-	-
értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	+	-	-
ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	+	-	-
a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	+	-	-
munka jellegű tevékenységek eszközei	+	-	-
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			
Televízió	+	-	-
magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	+	-	-
diavetítő vagy projektor	+	-	-
Vetítővászon	+	-	-
hangszer (pedagógusoknak)	+	-	-
hangszer (gyermeknek)	+	-	-
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	részben+	I	-

VI. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Beszerzendő	Cserére/ felújításra szorul
1. Beszédfogyatékosok			
tükör 120 X 180 cm	+	--	-
logopédiai alapkészlet	-	I	-
2. Hallási fogyatékosok			
Dallamíró	-	I	-
vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	-	I	-
szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1		
3. Látási fogyatékosok			
Olvasótelevízió	-	I	-
hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	+	-	-

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Beszerzendő	Cserére/ felújításra szorul
étel-mintavétel	+	-	-
Elsősegélyláda	+	-	-
gyógyszerszekrény (zárható)	+	-	-
amennyiben a	+	-	-

betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha			
tűzoltó készülék	+	-	-

Jelmagyarázat:

+: a szükséges mennyiség rendelkezésre áll,

I: jelen állapot szerint cserére szorul